ទស្សនៈយល់ច្រលំអំពីរេដបូក

មានការទទួលព័ត៌មានខុសគ្នាជាច្រើនអំពីរេដបូក។ ខាងក្រោមនេះគឺជាចម្លើយ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងចម្ងល់ដែលកើតមានឡើងជាញឹកញាប់៖

១. ប្រសិនបើប្រទេសកម្ពុជាអនុវត្តន៍រេដបូក ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុង ឬ នៅជិតព្រៃឈើ នឹងមិនអាចធ្វើទាញផលបន្លែបង្កា ឬ ធនធានផ្សេងៗ ពីព្រៃឈើបានទៀតទេ។

ព្រៃឈើ ដូចជាដីកសិកម្ម អាចត្រូវបានគ្រប់គ្រងតាមបែបចិរន្តផលយូរអង្វែង។ នេះត្រូវបានគេហៅថា "គ្រប់គ្រងនិរន្តរភាព" ។ រេដបូក គឺជាយន្តការមួយក្នុងការគាំទ្រឲ្យមានការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើយូរអង្វែង។ ការប្រមូលផលបន្លែ ឬ ធនធានផ្សេងៗ សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារ ឬ ការប្រើប្រាស់ក្នុងមូលដ្ឋាន គឺមានភាពស្របគ្នាទៅនឹងការគ្រប់គ្រងយូរអង្វែង ហើយដែលនឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យប្រមូលផល នៅក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីរេដបូក។

២. នៅក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា ដើមឈើមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យកាប់នោះទេ។

ដូចដែលបានបកស្រាយខាងលើ គោលទៅរបស់កម្មវិធីរេដបូក គឺដើម្បីធ្វើការគាំទ្រការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឲ្យមាននិរន្តភាព។ ប្រសិនបើដើមឈើត្រូវបានកាប់ដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ហើយទៅតាមអត្រាដែលកំណត់ និងមិនលើសពីចំនួននៃការរីកលូតលាស់នៃព្រៃឈើនោះ ព្រៃឈើនឹងមាននិរន្តរភាព ពីព្រោះដើមឈើតូចៗ នឹងរីកលូតទៅជំនួសចំនួនដើមឈើដែលបានចាប់។ ជារួម នៅក្នុងកម្មវិធីរេដបូក ដើមឈើអាចកាប់បាន ដោយគោរពទៅតាមគោលការណ៍ច្បាប់ដែលបានកំណត់ឲ្យអនុវត្តន៍តាម។

៣. សហគមន៍មិនមានតួនាទីអ្វីនោះទេ នៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក។

សហគមន៍ជាច្រើន គឺធ្វើការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ និងមានសហគមន៍ជាច្រើនដែលមានសគមន៍ព្រៃឈើ ប៉ុន្តែធ្វើការទាញប្រយជន៍ពីតំបន់ព្រៃ ដូចជា ធ្វើការរកម្ហូបអាហារ និងធនធានផ្សេងៗ។ ដោយសារតែកម្មវិធីរេដបូក គឺគ្រប់គ្រងនូវរាល់ព្រៃឈើនៅក្នុងប្រទេស អ្នកដែលធ្វើការជួយក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ នឹងមានតួនាទីក្នុងការអនុវត្តន៍នេះ។

៤. រាល់ផលប្រយោជន៍ពីការអនុវត្តរេដបូក នឹងបានទៅតែរដ្ឋាភិបាលតែប៉ុណ្ណោះ។

ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើន នឹងធ្វើការផ្តល់ថវិកាក្នុងការអនុវត្តរេដបូកនៅកម្ពុជា។ បច្ចុប្បន្ន ម្ចាស់ជំនួយគាំទ្រលើភាពត្រៀមជាស្រេចក្នុងការអនុវត្តរេដបូក គឺកំពុងតម្រូវ និងទាមទារឲ្យមានដំណើរការដែលច្បាស់លាស់ និងមានប្រសិទ្ធភាពរួចជាស្រេច ដើម្បីធានាថា រាល់ភាគីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ ដែលធ្វើការចូលរួមក្នុងការកាត់បន្ថយ

ឧស្ម័នផ្ទាំងកញ្ចក់ពីព្រៃឈើ នឹងទទួលបាននូវផលចំណែកសមរម្យ។ នេះ គឺអាចជាករណីបែងចែកផលនៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក។

៥. វាមិនអាចទៅរួចនោះទេក្នុងការបញ្ឈប់ការកាប់ព្រៃឈើ ឬ ការយកដីខុសច្បាប់ ដោយអ្នកមានអំណាច។

ទាំងការកាប់ឈើ និងយកដីខុសច្បាប់ គឺមានភាពលំបាកក្នុងការបញ្ឈប់ ពីព្រោះតែនេះជាការដែលអាចរកលុយបានជាច្រើន និង ដែលមានការចូលរួមដោយបុគ្គលដែលមានអំណាច។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ដំណើរការទាំងនេះ អាចត្រូវបានបញ្ឈប់ ដោយសារប្រទេសជាច្រើនដែលអនុវត្តន៍រេដបូក គឺបានបញ្ឈប់អំពីខុសច្បាប់នេះដោយជោគជ័យ។ ផ្នែកនៃដំណោះស្រាយ គឺរួមមាន ការពង្រឹងការកែទម្រង់ច្បាប់ព្រៃឈើ និងបង្កើតដំណើរការដែលមានតម្លាភាព ក្នុងការរាយការណ៍ និងផ្តន្ទាទោសបទឧក្រិដ្ឋទាំងនោះទៅតាមច្បាប់។

៦. ប្រសិនបើសិទ្ធិមនុស្សមិនត្រូវបានគោរព ពួកគេនឹងមិនអាចធ្វើអ្វីបាននោះទេទៅលើបញ្ហាទាំងនេះ។

ដូចដែលការយល់ច្រលំទៅលើផលប្រយោជន៍ ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើនដែលនឹងផ្តល់ថវិកាសម្រាប់ការអនុវត្តរេដបូក គឺធ្វើការទាមទារថា ប្រទេសកម្ពុជានឹងធានាការចូលរួមដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងការចូលរួមពេញលេញ ពីភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ។ យន្តការដោះស្រាយជម្លោះ នឹងត្រូវបានបង្កើតក្នុងការគាំទ្រឲ្យមានការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាព ដែលនឹងអនុញ្ញាតឲ្យភាគីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ ក្នុងការប្រាប់នូវករណីទាំងឡាយណា នៅពេលដែលសិទ្ធិរបស់ពួកគេមិនត្រូវបានគោរព។

៧. ការអនុវត្តរេដបូក នឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើជីវចម្រុះ (សត្វព្រៃ)។

ប្រសិនបើព្រៃឈើត្រូវបានគ្រប់គ្រងកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពដោយការអនុវត្តរេដបូក គុណភាពព្រៃឈើនឹងមានភាពប្រសើរឡើង ដែលនឹងធ្វើឲ្យមានការបង្កើនជីវចម្រុះ។ ជារួម ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អ នឹងធ្វើឲ្យមានការបង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់អ្នកដែលពឹងផ្អែកទៅលើព្រៃឈើ។

៨. រេដបូក នឹងមិនអាចអនុវត្តន៍ទៅបាននោះទេនៅប្រទេសកម្ពុជា ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលនឹងមិនយល់ព្រមក្នុងការ "លក់" ឥណទាន។

បើទោះបីជារេដបូក គឺមិនដូចគ្នានឹងទីផ្សារកាបោនស្ម័គ្រចិត្តក៏ដោយ វាអាចទៅរួចដែលថារដ្ឋាភោបាល ប្រហែលជាមិនយល់ព្រមទទួលការបង់ថវិកាពីប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍។ ទោះជាយ៉ាងណា បើតាមការតាំងចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការត្រៀមខ្លួនអនុវត្តន៍រេដបូក គ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតមានឡើងគឺតិចបំផុត។

Positive Incentives under REDD+

Video Script produced by REDD+ Taskforce Secretariat for

Awareness Raising on REDD+ in Cambodia

ការលើកទឹកចិត្ត នៅក្រោមការអនុវត្តរេដបូកកម្ពុជា

ការសរសេរសាច់រឿងវីដេអូ គឺផលិតដោយក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា សម្រាប់

ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពី កម្មវិធីរេដបូក នៅប្រទេសកម្ពុជា

Scene ឈុត	Audio/Script សម្លេង	Video Graphic រូបភាពវីដេអូ	Duration រយៈពេល
1	Under REDD+, developing countries like Cambodia, which contribute to reducing deforestation and better management of forests will be entitled to receive incentives in the form of financial resources	Graphic of people and forests with title caption fading in	15 secs
	ក្រោមគម្រោងរេដបូក ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា ដែលរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងលើផ្នែកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ នឹងត្រូវបានទទួលការលើកទឹកចិត្តនៅក្នុងទម្រង់ជាការធនធានហិរញ្ញវត្ថុ	ក្រាហ្វិកនៃមនុស្ស និងព្រៃឈើ ជាមួយនឹងចំណងជើង ប្លង់រត់ចូល	១៥ វិនាទី
2	Countries must report to the international community on progress they have made, thus generating the financial resources from developed countries	Graphic of international meeting	15 secs
	បណ្តាប្រទេសទាំងឡាយ ត្រូវតែរាយការណ៍ទៅសហគមន៍អន្តរជាតិលើដំណើរការរីកចម្រើនដែលពួកគេបានធ្វើ ដូច្នេះនឹងទទួលបានធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំអន្តរជាតិ	១៥ វិនាទី
3	A proportion of these finances will be needed to cover the costs of measuring progress, reporting, and administering the REDD+ programme	Graphic of forest inventory activities (people measuring trees)	15 sec

	សមាមាត្រនៃហិរញ្ញវត្ថុទាំងនេះ នឹងត្រូវការដើម្បីប្រើប្រាស់លើការចំណាយនៃដំណើរការវាស់ស្ទង់ រាយការណ៍ និងគ្រប់គ្រងកម្មវិធីរេដបូកនេះ	ក្រាហ្វិកនៃសកម្មភាពសារពើភ័ណ្ឌព្រៃឈើ (មនុស្សកំពុងវាស់ដើមឈើ)	១៥ វិនាទី
4	However, the finance will also be used to provide benefits to stakeholders. Benefits may take various forms, not necessarily cash	Graphic of a community forests with villagers working in the forest	15 secs
	ទោះជាយ៉ាងណា ហិរញ្ញវត្ថុក៏នឹងត្រូវបានប្រើដើម្បីផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។ អត្ថប្រយោជន៍ទាំងនោះ អាចតាមទម្រង់ជាច្រើន មិនចាំបាច់តែជាក្នុងទម្រង់ផ្តល់ជាសាច់ប្រាក់	ក្រាហ្វិកនៃសហគមន៍ព្រៃឈើមួយដែលមានអ្នកភូមិកំពុងធ្វើការនៅក្នុងព្រៃ	១៥ វិនាទី
5	Deciding how to share the benefits is complicated … it is far too expensive to measure carbon at a scale useful for deciding who has contributed how much …	Graphic of people in forests, looking puzzled	20 secs
	ការសម្រេចពីរបៀបក្នុងការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ គឺមានភាពស្មុគស្មាញ ... វាមានតម្លៃថ្លៃពេកក្នុងការវាស់កាបូននៅខ្នាតមួយសំខាន់ក្នុងការសម្រេចចិត្តថាតើ អ្នកបានចូលរួមចំណែកច្រើនប៉ុណ្ណា ...	ក្រាហ្វិកនៃប្រជាជននៅក្នុងព្រៃដែលមើលមានភាពងឿយឆ្ងល់	២០ វិនាទី
6	… so some other measure will need to be used – such as the amount of effort different stakeholders have made.	Split-screen: graphics of villagers patrolling or planting trees	15 secs
	... ដូច្នេះ វិធានការមួយចំនួនផ្សេងទៀត នឹងត្រូវបានប្រើ - ដូចជា ចំណែកនៃការខិតខំប្រឹងប្រែងពីភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងគ្នាដែលបានចូលរួម។	ចែកអេក្រង់៖ ក្រាហ្វិកអ្នកភូមិដើរល្បាត ឬ ដាំដើមឈើ	១៥ វិនាទី
7	In order to ensure that the process is transparent and equitable, there needs to be broad agreement on how it will work …	Graphic of Taskforce or CG meeting	15 secs
	ដើម្បីធានាថា ដំណើរការនេះមានតម្លាភាព និងប្រកបដោយសមធម៌ វាត្រូវការកិច្ចព្រមព្រៀងទូលំ	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំក្រុមការងាររេដបូក ឬ ក្រុមប្រឹក្សាយោបល់	១៥ វិនាទី

	ទូលាយនៅលើដំណើរការអនុវត្តន៍នេះ ...		
8	… and all the information needs to be freely available …	Graphic of someone looking at REDD+ Cambodia web-site	15 secs
	... ហើយព័ត៌មានទាំងអស់នេះ គឺអាចរកបានដោយសេរី ...	ក្រាហ្វិកនៃមនុស្សម្នាក់សម្លឹងមើលគេហទំព័ររបស់កម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា	១៥ វិនាទី
9	… therefore your representatives on the Consultation Group will be working hard to help design a benefit sharing system appropriate for Cambodia	Graphic of CG meeting	20 secs
	... ដូច្នេះ តំណាងរបស់អ្នកដែលជាសមាជិកក្នុងក្រុមពិគ្រោះយោបល់ នឹងត្រូវធ្វើការជាច្រើន ក្នុងការជួយបង្កើតប្រព័ន្ធចែករំលែកផលប្រយោជន៍ដ៏សមរម្យសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាយោបល់	២០ វិនាទី
10	It is important to understand that benefits may not be provided in the form of money …	Graphic of villagers sharing money	15 secs
	វាជាការសំខាន់ក្នុងការយល់ថា ផលប្រយោជន៍អាចនឹងមិនត្រូវបានផ្តល់ជូននៅក្នុងទម្រង់ជាទឹកប្រាក់ ...	ក្រាហ្វិកនៃការចែកប្រាក់ដល់អ្នកភូមិប្រាក់ ជាមួយនឹងសញ្ញា x	១៥ វិនាទី
11	… benefits may take the form of improved social infrastructure …	Split-screen: graphics of new village bridge or school	10 secs
	... អត្ថប្រយោជន៍អាចទទួលបានជាទម្រង់ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងលើផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គម ...	បំបែកអេក្រង់៖ ក្រាហ្វិកនៃស្ពាន ឬសាលាថ្មីក្នុងភូមិ	១០ វិនាទី
12	… training in new or improved livelihoods … or other types of benefits	Graphic of villagers being trained	10 secs
	... ការបណ្តុះបណ្តា ការចិញ្ចឹមជីវិតថ្មី ឬ មានភាពប្រសើរឡើង ... ឬ ប្រភេទអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត	ក្រាហ្វិកនៃអ្នកភូមិដែលកំពុងទទួលការបណ្តុះបណ្តាល	១០ វិនាទី
	How local stakeholders wish to receive	Still shot from village meeting	15secs

13	benefits will be closely linked to the process of "Free, Prior and Informed Consent	scene with "Free, Prior and Informed Consent"	
	របៀបដែលអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងមូលដ្ឋានមានបំណងចង់ទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍ នឹងត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់យ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងដំណើរការ នៃ ""ដោយសេរី ការផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងដោយមានការព្រមព្រៀង" ឬ FPIC	ប្លង់ពីកន្លែងប្រជុំភូមិ ជាមួយនឹងប្លង់ "ដោយសេរី ការផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងដោយមានការព្រមព្រៀង"	១៥ វិនាទី
14	If you would like to learn more, or want to contribute, please contact the REDD+ Taskforce Secretariat	Forest still shot with REDD+ Cambodia logo and RTS contact information	20 secs
	ប្រសិនបើអ្នកចង់រៀនបន្ថែមទៀត ឬ ចង់រួមចំណែកក្នុងដំណើរការនេះ សូមទាក់ទងទៅ ក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	រូបភាពពីព្រៃឈើ ជាមួយនឹង Logos របស់រេដបូកកម្ពុជា និង ព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	១៥ វិនាទី
Total សរុប			3 mins 35 secs (៣នាទី និង ៣៥ វិនាទី)

Co-benefits under REDD+

Video Script produced by REDD+ Taskforce Secretariat for

Awareness Raising on REDD+ in Cambodia

សហអត្ថប្រយោជន៍នៅក្រោមការអនុវត្តរេដបូកកម្ពុជា

ការសរសេរសាច់រឿងវីដេអូ គឺផលិតដោយក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា សម្រាប់ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពី កម្មវិធីរេដបូក នៅប្រទេសកម្ពុជា

Scene ឈុត	Audio សម្លេង	Video Graphic រូបភាពវីដេអូ	Duration រយៈពេល
1	You may have heard that REDD+ is all about carbon and climate change, and indeed this is what the international community is very concerned about	Graphic of people and forests with title caption fading in	15 secs
	អ្នកប្រហែលជាបានឮថា រេដបូក គឺសុទ្ធតែអំពីកាបោន និងការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ ហើយពិតណាស់នេះគឺជាអ្វីដែលសហគមន៍អន្តរជាតិ មានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងលើបញ្ហាទាំងនេះ	ក្រាហ្វិកនៃមនុស្ស និងព្រៃឈើ ជាមួយនឹងចំណងជើងចំណងជើងប្លង់រត់ចូល	១៥ វិនាទី
2	However, forest are valuable for many other reasons, besides carbon	Graphic of a forest with people	15 secs
	ទោះជាយ៉ាងណា ព្រៃឈើគឺមានតម្លៃជាខ្លាំងសម្រាប់ផ្នែកផ្សេងជាច្រើនទៀត ក្រៅពីកាបោន	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើ ជាមួយនឹងមនុស្ស	១៥ វិនាទី
3	Forests provide habitat for wildlife, which may be useful for local communities …	Graphic wild pigs or other species that are eaten	15 sec
	ព្រៃឈើផ្តល់នូវជម្រកសម្រាប់សត្វព្រៃ ដែលអាចមានប្រយោជន៍សម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ...	ក្រាហ្វិកនៃសត្វជ្រូកព្រៃ ឬ ប្រភេទសត្វផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានគេចាប់មកបរិភោគ ឬ ធ្វើជាអាហារ	១៥ វិនាទី
4	Forests make water supply more regular and reliable …	Graphic of a stream running from a forest into farmland	15 secs
	ព្រៃឈើធ្វើឱ្យការផ្គត់ផ្គង់ទឹក មានជាទៀងទាត់ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន ...	ក្រាហ្វិកនៃទន្លេដងអូរ ដែលកំពុងធ្លាក់ចុះ ឬ ចរន្តពីព្រៃមួយចូលទៅក្នុងដីស្រែ	១៥ វិនាទី

5	Forests provide a means for local people to earn a living …	Graphic of people harvesting NTFPs	10 secs
	ព្រៃឈើផ្តល់នូវមធ្យោបាយសម្រាប់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន ដើម្បីរកប្រាក់ចំណូលចិញ្ចឹមជីវិតគ្រួសារ ...	ក្រាហ្វិកនៃប្រជាជនប្រមូលផលអនុផលព្រៃឈើ	១០ វិនាទី
6	Forests may provide spiritual support … and there are many other benefits that are provided by forests	Graphic of Buddhist monks in the forest	15 secs
	ព្រៃឈើអាចផ្តល់ការគាំទ្រខាងផ្នែកស្មារតី ឬជំនឿ ... ហើយក៏មានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយព្រៃឈើ	ក្រាហ្វិកនៃព្រះសង្ឃនៅក្នុងព្រៃ	១៥ វិនាទី
7	Once forests have gone, it is very difficult to restore them, and all of these benefits will be no longer be available	Graphic of deforestation (similar to "Introduction to REDD+" video)	15 secs
	នៅពេលដែលព្រៃឈើបាត់បង់ វាមានភាពលំបាកខ្លាំងណាស់ក្នុងការស្តាឡើងវិញ ហើយអត្ថប្រយោជន៍ដែលធ្លាប់មានទាំងអស់នេះ នឹងលែងមានតទៅទៀត	ក្រាហ្វិកនៃការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ (ស្រដៀងគ្នាទៅនឹងវីដេអូ "ការណែនាំអំពីរេដបូក")	១៥ វិនាទី
8	… and although local people are most directly affected, even those living in town and cities suffer due to higher food prices, flooding and other problems	Graphic of floods affecting a city	15 secs
	... ហើយបើទោះបីជាប្រជាជនក្នុងតំបន់រងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ សូម្បីតែអ្នកដែលរស់នៅទីប្រជុំជន និងទីក្រុង គឺទទួលរងដោយសារតម្លៃម្ហូបអាហារឡើងថ្លៃខ្ពស់ជាងមុន គ្រោះទឹកជំនន់ និងបញ្ហាផ្សេងទៀត	ក្រាហ្វិកនៃទឹកជំនន់ប៉ះពាល់ដល់ទីក្រុងមួយ	១៥ វិនាទី
9	So, while Cambodia stands to benefit from international efforts on climate change, conserving and sustainably managing forests will yield many	Graphic of forest with multiple benefits (wildlife, water, cultural, etc.)	20 secs

	forms of benefits		
	ដូច្នេះ ខណៈពេលដែលប្រទេសកម្ពុជា ទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អន្តរជាតិស្តីពីការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ ការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយចីរភាព នឹងផ្តល់នូវ អត្ថប្រយោជន៍ក្នុងទម្រង់ជាច្រើន	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើជាមួយនឹងអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើន (សត្វព្រៃ ទឹក វប្បធម៌ ជាដើម)	២០ វិនាទី
10	The Cambodia National REDD+ Programme will therefore prioritize efforts in areas where these multiple benefits are largest	Graphic of planning – identifying forest areas providing the most benefits	15 secs
	ដូច្នេះ កម្មវិធីជាតិរេដបូកកម្ពុជា នឹងផ្តល់អាទិភាពដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនៅតំបន់ ដែលកន្លែងមានប្រយោជន៍ជាច្រើនជាងគេបំផុត	ក្រាហ្វិកនៃការធ្វើផែនការ - ការកំណត់តំបន់ព្រៃឈើ ដែលផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ច្រើនបំផុត	១៥ វិនាទី
11	Healthy forests provide many benefits to the people living in them or nearby … and those living far away from the forest	Graphic of villagers working in the forest	15 secs
	ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អ ផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើន ដល់ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងឬ នៅជិតព្រៃទាំងនោះ ... និងអ្នកដែលរស់នៅឆ្ងាយពីព្រៃឈើ	ក្រាហ្វិកនៃអ្នកភូមិកំពុងធ្វើការនៅក្នុងព្រៃ	១៥ វិនាទី
12	Therefore, it is only fair that society as a whole contribute to the costs of conserving and sustainably managing forests because everyone benefits	Graphic of natural forest, rural village and city	20 secs
	ដូច្នេះ យុត្តិធម៌តែមួយគត់ គឺសង្គមទាំងមូលរួមចំណែកដល់ការចំណាយនៃការអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ដោយសារតែមនុស្សគ្រប់គ្នាមានផលប្រយោជន៍ពីនេះ	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើធម្មជាតិ ភូមិជនបទនិងទីក្រុង	២០ វិនាទី
13	If you would like to learn more, or want to contribute, please contact the REDD+ Taskforce Secretariat	REDD+ Cambodia logo and RTS contact information	20 secs

	ប្រសិនបើអ្នកចង់រៀនបន្ថែមទៀត ឬ ចង់រួមចំណែកក្នុងដំណើរការនេះ សូមទាក់ទងទៅក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	រូបភាពពីព្រៃឈើ ជាមួយនឹង Logos របស់រេដបូកកម្ពុជា និងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	២០ វិនាទី
Total សរុប			3 mins 25 secs (៣ នាទី និង ២៥ វិនាទី)

REDD+ MRV and Monitoring

Video Script produced by REDD+ Taskforce Secretariat for

Awareness Raising on REDD+ in Cambodia

ការវាស់ស្ទង់ រាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ (MRV) និងត្រួតពិនិត្យ ក្នុងការអនុវត្តរេដបូក

ការសរសេរសាច់រឿងវីដេអូ គឺផលិតដោយក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា សម្រាប់

ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពី កម្មវិធីរេដបូក នៅប្រទេសកម្ពុជា

Scene ឈុត	Audio សម្លេង	Video Graphic រូបភាពវីដេអូ	Duration រយៈពេល
1	REDD+ is all about reducing emissions of CO_2 from forests. But how do we know how much CO_2 is being emitted from forests?	Graphic of people and forests with title caption fading in	15 secs
	រេដបូក គឺអំពីការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នកាបូនិច ចេញពីព្រៃឈើ។ ប៉ុន្តែ តើយើងអាចដឹងថាតើ ឧស្ម័នកាបូនិចប៉ុន្មានដែលបានសាយភាយចេញពីព្រៃឈើនោះ ដោយរបៀប?	ក្រាហ្វិកនៃ មនុស្ស និងព្រៃឈើ ជាមួយនឹងចំណងជើងចំណងជើង រត់ចូលប្លង់	១៥ វិនាទី
2	Measuring emissions of CO_2 is technically quite difficult. It requires two types of information …	Graphic of a forest with people	10 secs
	ការវាស់ស្ទង់ការបំភាយឧស្ម័នកាបូនិច គឺមានបច្ចេកទេសលំបាក។ វាតម្រូវឱ្យមានព័ត៌មានពីរប្រភេទ ...	ក្រាហ្វិកនៃ ព្រៃឈើជាមួយនឹង មនុស្ស	១០ វិនាទី
3	The first is how land use changes over time, for example forest becoming non-forest. This information comes from analysis of remote sensing data, especially satellite images	Example of satellite image and graphic of technician analyzing remote sensing data	20 sec
	ដំបូង គឺពីរបៀបដែលការប្រើប្រាស់ដីធ្លីមានការផ្លាស់ប្តូរទៅរយៈពេល ឧទាហរណ៍ ព្រៃឈើក្លាយជាមិនមែនជាព្រៃឈើ។ ព័ត៌មាននេះ បានមកពីការវិភាគទិន្នន័យពីលំហអាកាស ជាពិសេសរូបភាពតាមផ្កាយរណប	ឧទាហរណ៍នៃរូបភាពផ្កាយរណប និងក្រាហ្វិកនៃអ្នកបច្ចេកទេសកំពុងវិភាគទិន្នន័យពីលំហអាកាស	២០ វិនាទី
4	The second type of information is how much carbon is gained or lost for each type of land use change. This information comes from	Graphic of NFI team in action in the forest (measuring trees)	20 secs

	ground surveys		
	ប្រភេទព័ត៌មានទីពីរ គឺថាតើកាបោនត្រូវបានកើនឡើង ឬបាត់បង់ប៉ុន្មាន ទៅលើប្រភេទនៃការផ្លាស់ប្តូរលើការប្រើប្រាស់ដីធ្លី។ ព័ត៌មាននេះ គឺបានមកពីការស្ទង់មតិមូលដ្ឋាន	ក្រាហ្វិកនៃក្រុម NFI ជាមួយសកម្មភាពនៅក្នុងព្រៃ (កំពុងវាស់ដើមឈើ)	២០ វិនាទី
5	By combining these two types of information, it is possible to calculate how much CO_2 is emitted	Graphic of expert workshop	15 secs
	ដោយមានការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងព័ត៌មានទាំងពីរប្រភេទនេះ គេអាចធ្វើការគណនាបាន ថាតើឧស្ម័នកាបូនិចបានសាយភាយប៉ុន្មាន	ក្រាហ្វិកនៃសិក្ខាសាលាអ្នកជំនាញ	១៥ វិនាទី
6	Every 4 years, the government must submit a report on CO_2 emissions from forests to an international body which checks the methodology and accuracy of the data	Graphic of international meeting, with a report superimposed	20 secs
	រៀងរាល់បួនឆ្នាំ រដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់របាយការណ៍ ស្តីពី ការបំភាយឧស្ម័នឧស្ម័នកាបូនិច ដែលចេញពីព្រៃឈើ ទៅភាគីអន្តរជាតិ ដែលពិនិត្យលើវិធីសាស្រ្ត និងភាពត្រឹមត្រូវនៃទិន្នន័យទាំងនេះ	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំអន្តរជាតិ ជាមួយនឹងការដាក់របាយការណ៍មួយ	២០ វិនាទី
7	Once the report is approved, the amount of emissions reductions achieved is confirmed	Graphic of calculations being made	15 secs
	ពេលដែលរបាយការណ៍នេះត្រូវបានអនុម័ត ចំនួននៃការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នដែលសម្រេចបាននេះ នឹងត្រូវបានបញ្ជាក់	ក្រាហ្វិកនៃការគណនាដែលត្រូវបានធ្វើឡើង	១៥ វិនាទី
8	This process is called MRV … Measuring, Reporting, and Verification	Graphic of forest, with M (Measurement), R (Reporting) and V (Verification) superimposed	15 secs
	ដំណើរការនេះ ត្រូវបានគេហៅថា MRV ... ការវាស់ស្ទង់ ការរាយការណ៍ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើដោយមាន M (ការវាស់ស្ទង់) R (ការរាយការណ៍) និង V (ការផ្ទៀងផ្ទាត់) ដាក់ស្មើ	១៥ វិនាទី
	However, while MRV is very important for	Graphic of people planting	15 secs

9	REDD+, it is not sufficient, because it is also important to know who contributed to the reduction in emissions	trees	
	ទោះជាយ៉ាងណា ខណៈពេលដែល MRV គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់រេដបូក វាមិនគ្រប់គ្រាន់នោះទេ ព្រោះវាក៏មានសារសំខាន់ផងដែរ ដើម្បីដឹងថាអ្នកដែលបានរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន	ក្រាហ្វិកនៃប្រជាជនដាំដើមឈើ	១៥ វិនាទី
10	This is because the incentives that Cambodia will receive by reducing emissions need to be shared fairly with those who achieved the reductions	Graphic of a village meeting	10 secs
	នេះគឺដោយសារតែ ការលើកទឹកចិត្តដែលប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលបានពីការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន ត្រូវបានចែករំលែកដោយស្មើភាពគ្នា ជាមួយនឹងអ្នកដែលសម្រេចបានក្នុងការកាត់បន្ថយទាំងនេះ	ក្រាហ្វិកនៃការប្រជុំភូមិ	១០ វិនាទី
11	Therefore it is also necessary to monitor what is going on in the forests	Graphic of people collecting information from the forest	10 secs
	ដូច្នេះ វាគឺជាការចាំបាច់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យមើលពីអ្វីដែលកើតឡើងនៅក្នុងព្រៃទាំងនោះ	ក្រាហ្វិកនៃប្រជាជនកំពុងប្រមូលព័ត៌មានពីព្រៃឈើ	១០ វិនាទី
12	Monitoring can cover many topics besides carbon – things like forest health; biodiversity; socio-economic activities, safeguards, and so on …	Split screen – graphics of wildlife, dying trees, villagers collecting NTFPs …	15 secs
	ការត្រួតពិនិត្យ អាចគ្របដណ្តប់ប្រធានបទជាច្រើន ក្រៅពីកាបោន - ដូចជា សុខភាពព្រៃ ជីវចម្រុះ សកម្មភាពសង្គមសេដ្ឋកិច្ច និងការការពារសុវត្ថិភាព ជាដើម ...	អេក្រង់បំបែក - ក្រាហ្វិកនៃសត្វព្រៃ, ដើមឈើងាប់ អ្នកភូមិប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ ...	១៥ វិនាទី
13	… and can rely on many sources of information, including information collected and provided by communities	Graphic of villagers measuring trees	15 secs
	... និងអាចពឹងផ្អែកលើប្រភពព័ត៌មានជាច្រើន រួមទាំងព័ត៌មានដែលបានប្រមូល និងផ្តល់ដោយសហគមន៍	ក្រាហ្វិកនៃអ្នកភូមិកំពុងវាស់ដើមឈើ	១៥ វិនាទី
14	Cambodia is currently developing both its MRV	Scene of remote sensing	15 secs

	system and a national forest monitoring system. Together they will provide information both on carbon and on other attributes of the nation′s forests	laboratory	
	បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសកម្ពុជា កំពុងធ្វើការបង្កើតប្រព័ន្ធ MRV និងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដានព្រៃឈើជាតិ។ ជាមួយគ្នានេះ ពួកគេនឹងផ្តល់នូវព័ត៌មានទាំងទៅលើផ្នែកកាបោន និងទៅលើគុណលក្ខណៈដទៃទៀតនៃព្រៃឈើជាតិ	ប្លង់នៃទីតាំងលើការវិភាគទិន្នន័យព្រៃឈើពីលំហអាកាស	១៥ វិនាទី
15	All stakeholders will be involved in the development of these systems and will have access to the information that is collected	Graphic of Cambodian forests and people	15 secs
	អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នឹងត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធទាំងនេះ ហើយនឹងអាចទទួលព័ត៌មានដែលបានប្រមូល	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃកម្ពុជា និងប្រជាជន	១៥ វិនាទី
16	If you would like to learn more, or want to contribute, please contact the REDD+ Taskforce Secretariat	Forest still shot with REDD+ Cambodia logo and RTS contact information	20 secs
	ប្រសិនបើអ្នកចង់រៀនបន្ថែមទៀត ឬ ចង់រួមចំណែកក្នុងដំណើរការនេះ សូមទាក់ទងទៅ ក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	រូបភាពពីព្រៃឈើ ជាមួយនឹង Logos របស់រេដបូកកម្ពុជា និងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	២០ វិនាទី
Total សរុប			4 mins 05 secs (៤នាទី និង ០៥ វិនាទី)

REDD+ Safeguards and FPIC

Video Script produced by REDD+ Taskforce Secretariat for

Awareness Raising on REDD+ in Cambodia

ការការពារសុវត្ថិភាព និង FPIC ក្នុងកម្មវិធីរេដបូក

ការសរសេរសាច់រឿងវីដេអូ គឺផលិតដោយក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា សម្រាប់

ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង អំពី កម្មវិធីរេដបូក នៅប្រទេសកម្ពុជា

Scene ឈុត	Audio សម្លេង(សាច់រឿង)	Video Graphic រូបភាពវីដេអូ	Duration រយៈពេល
1	For REDD+ to be implemented effectively and equitably, there need to be safeguards to ensure stakeholder rights are respected	Graphic of people and forests with title caption fading in	15 secs
	ដើម្បីឲ្យរេដបូក ត្រូវបានអនុវត្តន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ គឺចាំបាច់ត្រូវការពារសុវត្ថិភាព ដើម្បីធានាថាសិទ្ធិអ្នកពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបានគោរព	ក្រាហ្វិកនៃមនុស្ស និងព្រៃឈើ ជាមួយនឹងចំណងជើងចំណងជើង រត់ចូល	១៥ វិនាទី
2	The international community has agreed on safeguards that countries, including Cambodia, must respect	Graphic of international meeting, shaking hands	15 secs
	សហគមន៍អន្តរជាតិ បានយល់ព្រមលើការការពារសុវត្ថិភាពថា ប្រទេសទាំងឡាយ រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវតែគោរព	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំអន្តរជាតិ និងសមាជិកចាប់ដៃគ្នា	១៥ វិនាទី
3	These include … ensuring that REDD+ actions are consistent with national policies and international agreements …	Graphic of people consulting documents with "consistent with national policies and international agreements" fading in	15 sec
	ទាំងនេះរួមបញ្ចូល ... ធានាថា សកម្មភាពរេដបូកគឺមានភាពស្របទៅនឹងគោលនយោបាយជាតិនិងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ...	ក្រាហ្វិកនៃមនុស្សកំពុងពិគ្រោះយោបល់លើឯកសារ ដែល "ស្របទៅនឹងគោលនយោបាយជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ" ដោយមានរូបរត់ចូល	១៥ វិនាទី
4	… ensuring that REDD+ actions are long-lasting and do not result in	Graphic showing conservation in one area yielding forest	15 secs

	forest destruction elsewhere …	clearance in another area with an X through the clearance with "long-lasting and avoid causing forest destruction elsewhere" fading in	
	... ធានាថា សកម្មភាពរេដបូក គឺមានយូរអង្វែងនិងមិនបណ្តាលឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនៅកន្លែងផ្សេងណាមួយ ...	ក្រាហ្វិក បង្ហាញ ការអភិរក្សនៅក្នុងតំបន់ណាមួយ ដែលធៀបនឹងរូបភាពកាប់រានព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់មួយផ្សេងទៀត ជាមួយសញ្ញា X តាមរយៈការកាប់រានជាមួយ "ភាពយូរអង្វែងនិងជៀសវាងការបង្កឱ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនៅកន្លែងផ្សេង" ជារូបរត់ចូលប្លង់	១៥ វិនាទី
5	… conserving biodiversity and natural forests …	Graphic of forests with wildlife with "conserve biodiversity and natural forests" fading in	20 secs
	... ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងព្រៃឈើធម្មជាតិ ...	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើ ជាមួយនឹងសត្វព្រៃនិង" អភិរក្សជីវចម្រុះ និងព្រៃឈើធម្មជាតិ" ជារូបភាពរត់ចូលប្លង់	២០ វិនាទី
6	… respecting traditional knowledge and rights of local and indigenous people …	Graphic of Cambodian indigenous peoples working in the forest with "respect for traditional knowledge and rights of local people" fading in	15 secs
	... គោរពចំនេះដឹងប្រពៃណី និងសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់ និងជាតិដើមភាគតិច ...	ក្រាហ្វិកនៃជនជាតិដើមភាគតិចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការនៅក្នុងព្រៃជាមួយ "គោរពប្រពៃណីចំណេះដឹងនិងសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់" តិចនៅក្នុង	១៥ វិនាទី
7	… promoting transparent and fair governance …	Graphic of local meeting with "transparent and fair governance" fading in	15 secs
	... ការលើកកម្ពស់តម្លាភាព និងអភិបាលកិច្ចល្អ ...	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំមូលដ្ឋាន ជាមួយនឹង " អភិបាលកិច្ចដែលតម្លាភាព និងយុត្តិធម៌" ប្លង់រត់ចូល	១៥ វិនាទី

8	… and promoting full and effective participation of all relevant stakeholders	Graphic of a meeting of diverse stakeholders with "full and effective participation" fading in	15 secs
	... និងជំរុញការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធិភាពនៃភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំមួយរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធចម្រុះជាមួយនឹង "ការចូលរួមពេញលេញនិងមានប្រសិទ្ធិភាព" ប្លង់រត់ចូល	១៥ វិនាទី
Total on safeguards នាទីសរុបផ្នែកការការពារសុវត្ថិភាព			2 mins 05 secs (២ នាទី និង ០៥ វិនាទី)
9	One important way in which rights can be respected and effective participation ensured is through "Free, Prior and Informed Consent" or FPIC	Graphic of forest with "Free Prior and Informed Consent" fading in	15 secs
	វិធីដ៏សំខាន់មួយដែលនៅក្នុងនោះសិទ្ធិ អាចត្រូវបានគោរព និងការចូលរួមដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពត្រូវបានធានា គឺតាមរយៈ "ដោយសេរី ការផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងដោយមានការព្រមព្រៀង" ឬ FPIC	ក្រាហ្វិកនៃព្រៃឈើជាមួយ "ដោយសេរី ការផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងយល់ព្រម" ប្លង់រត់ចូល	១៥ វិនាទី
10	This means that Indigenous Peoples and other stakeholders can decide whether REDD+ actions that might affect their rights are acceptable	Graphic of a village meeting	15 secs
	នេះមានន័យថា ជនជាតិដើមភាគតិច និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត អាចសម្រេចថាតើសកម្មភាពរេដបូក ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ពួកគេ គឺអាចទទួលយកបានឬទេ	ក្រាហ្វិកនៃការប្រជុំភូមិ	១៥ វិនាទី
11	"Free" means that no-one is subjected to threats or other means of coercion	Still shot from village meeting scene with "Free" caption	10 secs
	"សេរី" មានន័យថា គ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានទទួលរងនូវការគំរាមកំហែង ឬ ការបង្ខិតបង្ខំដោយមធ្យោបាយណាមួយនោះទេ	ប្លង់ពីកន្លែងប្រជុំភូមិ ជាមួយនឹងចំណងជើង "ដោយសេរី"	១៥ វិនាទី
12	"Prior" means that no actions can take	Still shot from village meeting	10 secs

	place before stakeholders can voice their opinion	scene with "Prior" under "Free"	
	"ជាមុន" មានន័យថា គ្មានសកម្មភាពណាមួយអាចកើតឡើង មុនពេលភាគីពាក់ព័ន្ធអាចសំដែងមតិចូលរួមរបស់ពួកគេនោះទេ	ប្តូរពីកន្លែងប្រជុំភូមិ ជាមួយនឹងចំណងជើង "ជាមុន" ក្រោម "ដោយសេរី"	១០ វិនាទី
13	"Informed" means that stakeholders must have access to all relevant information	Still shot from village meeting scene with "Informed" under "Prior"	10 secs
	"ផ្តល់ព័ត៌មាន" មានន័យថា ភាគីពាក់ព័ន្ធត្រូវតែមានលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់	ប្តូរពីកន្លែងប្រជុំភូមិ ជាមួយនឹងចំណងជើង "ផ្តល់ព័ត៌មាន" ក្រោម "ជាមុន"	១០ វិនាទី
14	"Consent" means that this is more than just consultation – stakeholders may agree or disagree	Still shot from village meeting scene with "Consent" under "Prior"	10 secs
	"ដោយមានការព្រមព្រៀង" មានន័យថា នេះគឺលើសពីការពិគ្រោះយោបល់ - ភាគីពាក់ព័ន្ធអាចយល់ស្រប ឬ មិនយល់ព្រម	ប្តូរពីកន្លែងប្រជុំភូមិ ជាមួយនឹងចំណងជើង "ដោយមានការព្រមព្រៀង" ក្រោម "ជាមុន"	១០ វិនាទី
15	Procedures to ensure FPIC have rarely been applied before in Cambodia …	Graphic of villagers working in the forest	15 secs
	នីតិវិធីដើម្បីធានាបានថា FPIC កម្រនឹងត្រូវបានគេអនុវត្តពីមុន នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ...	ក្រាហ្វិកនៃអ្នកភូមិធ្វើការនៅក្នុងព្រៃ	១៥ វិនាទី
16	… therefore your representatives on the Consultation Group will be working hard to help design a FPIC process appropriate for Cambodia, as well as ensuring that all other safeguards are respected	Graphic of meeting	20 secs
	... ដូច្នេះ តំណាងរបស់អ្នកដែលនៅក្នុងក្រុមពិគ្រោះយោបល់ នឹងត្រូវបានធ្វើកាជាច្រើន ដើម្បីជួយបង្កើតដំណើរការ FPIC មួយ សមរម្យសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជាការធានាថាការការពារសុវត្ថិភាពផ្សេងទៀតទាំងឡាយត្រូវបានគោរព	ក្រាហ្វិកនៃកិច្ចប្រជុំ	២០ វិនាទី

17	If you would like to learn more, or want to contribute, please contact the REDD+ Taskforce Secretariat	REDD+ Cambodia logo and RTS contact information	20 secs
	ប្រសិនបើអ្នកចង់រៀនបន្ថែមទៀត ឬ ចង់រួមចំណែកក្នុងដំណើរការនេះ សូមទាក់ទងទៅក្រុមការងារលេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	រូបភាពពីព្រៃឈើ ជាមួយនឹង Logos របស់រេដបូកកម្ពុជា និងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងរបស់លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា	១០ វិនាទី
Total for FPIC នាទីសរុបផ្នែក FPIC			2 mins 05 secs (២ នាទី និង ០៥ វិនាទី)
Grand Total នាទីសរុប			4 mins 10 secs (៤ នាទី និង ១០ វិនាទី)

MRV និងការត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើ

MRV មានន័យថា ៖ **ការវាស់វែង** ជាវិធានការវាស់កាបូនព្រៃឈើនៅថ្នាក់ជាតិ, **ការរាយការណ៍** គឺដើម្បីរាយការណ៍ទៅ អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) នៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និង**ការផ្ទៀងផ្ទាត់** គឺជាដំណើរការអន្តរជាតិដែល UNFCCC វាយតម្លៃទៅលើគុណភាព និងភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មាននៅក្នុងរបាយការណ៍ដែលបានដាក់។

ការត្រួតពិនិត្យ ៖ គឺសំដៅលើការតាមដានអ្វីគ្រប់យ៉ាងលើកលែងតែទៅលើកាបូន... ទំហំនៃការសង្កេតដើមឈើ នៃសត្វព្រៃ ឬ តម្លៃនៃផលិតផលដែលទទួលបានពីព្រៃឈើនេះ។

Drawing to Explain

ដូច្នេះ តើយើងអាចដឹងថាតើឧស្ម័នកាបូនិច (CO2) ប៉ុន្មាន ដែលកំពុងសាយភាយចេញពីព្រៃឈើ? ការវាស់ស្ទង់ការបំភាយឧស្ម័នCO2 ជាបច្ចេកទេសគឺមានការលំបាក។ វាតម្រូវឱ្យមានព័ត៌មានពីរប្រភេទ ដូចខាងក្រោម៖

- ទីមួយ ៖ គឺពីរបៀបនៃការផ្លាស់ប្តូរការប្រើប្រាស់ដីធ្លី ហើយព័ត៌មាននេះគឺបានមកពីទិន្នន័យរយៈចម្ងាយ ជាពិសេសរូបភាពតាមផ្កាយរណប។
- ទីពីរ ៖ គឺថាតើកាបូនចំនួនប៉ុន្មាន ដែលបានកើនឡើង ឬ បាត់បង់ លើប្រភេទនៃការផ្លាស់ប្តូរការប្រើប្រាស់ដីធ្លីនីមួយ? ហើយព័ត៌មាននេះ គឺបានមកពីការសិក្សាស្ទង់មតិលើផ្ទៃដី។ តាមរយៈការបញ្ចូលព័ត៌មានទាំងពីរប្រភេទនេះ គឺយើងអាចធ្វើការគណនាថាតើឧស្ម័ន CO2 ប៉ុន្មានដែលបានសាយភាយចេញ។

ប្រទេសកម្ពុជា គឺកំពុងរៀបចំបង្កើតប្រព័ន្ធ MRV និងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើរបស់ខ្លួនជាមួយគ្នានេះដែរ ព័ត៌មានសំខាន់អំពីព្រៃឈើជាតិ នឹងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង
លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា
លេខទូរស័ព្ទ៖ (+855) 23 224 251
អ៊ីម៉ែល៖ redd.secretariat@cambodia-redd.org
គេហទំព័រ៖ www.cambodia-redd.org
ទំព័រ Facebook៖ **Cambodia REDD+ National Programme**

ផលប្រយោជន៍នៅក្រោមរេដបូក

នៅក្រោមការអនុវត្តរេដបូក អ្នកដែលរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឲ្យបានប្រសើរឡើង នឹងត្រូវទទួលបានផលប្រយោជន៍។ ប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវរាយការណ៍ទៅសហគមន៍អន្តរជាតិលើការរីកចម្រើនដែលបានធ្វើ ដូច្នេះ នឹងទទួលបានធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍។

Drawing to Explain

- ការសម្រេចទៅលើការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ គឺមានភាពស្មុគស្មាញ... គឺត្រូវចំណាយថវិកាជាច្រើនក្នុងការវាស់កាបូន ដើម្បីសម្រេចថានរណាបានរួមចំណែកប៉ុន្មានទៅក្នុងការអនុវត្ត។
- វិធានការមួយចំនួនផ្សេងទៀតនឹងត្រូវប្រើ- ដូចជា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដែល ភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងគ្នាបានធ្វើ។
- ដើម្បីធានាថាដំណើរការនេះ មានតម្លាភាព និងប្រកបដោយសមធម៌ គឺចាំបាច់ត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងទូទៅមួយទៅលើរបៀបនៃការអនុវត្ត។
- ព័ត៌មានទាំងអស់ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយ។
- វាមានសារសំខាន់ក្នុងការយល់ថា ផលប្រយោជន៍ទាំងនេះនឹងមិនត្រូវបានផ្តល់ជូនក្នុងទម្រង់ជាទឹកប្រាក់។
- ផលប្រយោជន៍ទាំងនេះ អាចធ្វើតាមរយៈការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គម ការបណ្តុះបណ្តាលលើការពង្រឹងជីវភាពរស់នៅថ្មី ឬ ក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗទៀត។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង

លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា

លេខទូរស័ព្ទ៖ (+855) 23 224 251

អ៊ីម៉ែល៖ redd.secretariat@cambodia-redd.org

គេហទំព័រ៖ www.cambodia-redd.org

ទំព័រ **Facebook**៖ **Cambodia REDD+ National Programme**

បញ្ហាដែលបណ្ដាលឲ្យមានការបាត់បង់ និង រេចរឹលព្រៃឈើ

រេដបូក គឺជាយន្តការក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីព្រៃឈើ។ វិធានការដើម្បីកាត់បន្ថយ គឺត្រូវដោះស្រាយនូវបញ្ហាដូចខាងក្រោម។

Drawing to Explain

- ការកែប្រែព្រៃឈើទៅជាការប្រើប្រាស់ផ្សេងៗ ជាពិសេសផលិតកសិកម្មខ្នាតធំ។ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដើរតួនាទីដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងរឿងនេះ។
- ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ - បើទោះបីជាមានតែដើមឈើមួយចំនួនត្រូវបានកាប់ក្នុងកំឡុងពេលកាប់ឈើខុសច្បាប់ ប៉ុន្តែបញ្ហានេះ គឺបណ្ដាលឱ្យមានការរេចរឹលព្រៃឈើ។
- ការពង្រីកទំហំដីកសិកម្មខ្នាតតូច - ជាធម្មតា កសិកម្ម គឺធ្វើក្នុងទំហំដី ខ្នាតតូច ប៉ុន្តែនៅក្នុងតំបន់ទីវាលធំមួយ។
- ភ្លើងឆេះព្រៃ - ជាញឹកញាប់បានកើតឡើងដោយសារអ្នកបរបាញ់ ឬ កសិករ ដែលដុតវាលស្រែរបស់ពួកគេ។
- បញ្ហាទាំងនេះ ត្រូវបានកើតឡើងដោយអំពើពុករលួយ និងការអនុវត្តច្បាប់ទន់ខ្សោយ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង
លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា
លេខទូរស័ព្ទ៖ (+855) 23 224 251
អ៊ីម៉ែល៖ redd.secretariat@cambodia-redd.org
គេហទំព័រ៖ www.cambodia-redd.org
ទំព័រ Facebook៖ Cambodia REDD+ National Programme

កិច្ចការពារសុវត្ថិភាពរេដបូក

ដើម្បីឲ្យការអនុវត្តរេដបូក ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ គឺចាំបាច់ត្រូវការកិច្ចការពារសុវត្ថិភាព ដើម្បីធានាឲ្យបានថាសិទ្ធិត្រូវបានគោរព។ សហគមន៍អន្តរជាតិ បានយល់ព្រមលើកិច្ចការពារសុវត្ថិភាពដែលប្រទេសនានាត្រូវតែគោរព រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជា។ ទាំងនេះរួមមាន៖

Drawing to Explain

- សកម្មភាពរេដបូក គួរតែស្របទៅនឹងគោលនយោបាយជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ។
- សកម្មភាពរេដបូក គួរតែយូរអង្វែង និងមិនបណ្តាលឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញ ព្រៃឈើនៅតំបន់ណានោះទេ
- សកម្មភាពរេដបូក គួរអភិរក្សជីវចម្រុះ និងព្រៃធម្មជាតិ
- សកម្មភាពរេដបូក គួរតែគោរពប្រពៃណី និងសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច
- សកម្មភាពរេដបូក គួរតែលើកកម្ពស់តម្លាភាព និងអភិបាលកិច្ចត្រឹមត្រូវ
- សកម្មភាពរេដបូក គួរតែលើកកម្ពស់ការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធិភាពនៃភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង
លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា
លេខទូរស័ព្ទ៖ (+855) 23 224 251
អ៊ីម៉ែល៖ redd.secretariat@cambodia-redd.org
គេហទំព័រ៖ www.cambodia-redd.org
ទំព័រ **Facebook**៖ **Cambodia REDD+ National Programme**

សហប្រយោជន៍ និងរេដបូក

រេដបូក គឺអំពីការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីព្រៃឈើ។ ប៉ុន្តែ ព្រៃឈើផ្តល់នូវប្រយោជន៍ជាច្រើនទៀត ក្រៅពីការរក្សាទុកនូវកាបូន និងស្រូបពីក្នុងបរិយាកាស។ ទាំងនេះត្រូវបានសំដៅទៅលើ "សហប្រយោជន៍" នៃព្រៃឈើ។ តើមានអ្វីខ្លះ?

Drawing to Explain

- សហប្រយោជន៍ រួមមាន៖
- ធនធានផលិតផលដែលប្រមូលផលបានពីព្រៃឈើសម្រាប់ការប្រើរបស់សហគមន៍។ ទាំងនេះរួមបញ្ចូលទាំងឈើ ក៏ដូចជាអនុផលព្រៃឈើ មានដូចជា៖ ផ្លែឈើ បន្លែ ឫស្សី ផ្តៅ ជាដើម។
- ការអភិរក្សជីវចម្រុះ - ព្រៃឈើផ្តល់នូវជម្រកសម្រាប់ប្រភេទសត្វព្រៃជាច្រើន។
- សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដូចជា ការរក្សាទឹក ការការពារឆ្នេរ ជាដើម។
- សោភ័ណ្ឌ - ព្រៃឈើគឺជាកន្លែងដែលអាចទៅទស្សនាដើម្បីបន្ធូរអារម្មណ៍តានតឹង។

នៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក វាជាការសំខាន់ដើម្បីធានាថាសហប្រយោជន៍ទាំងនេះ ត្រូវបានរក្សា និងអភិរក្ស។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទំនាក់ទំនង
លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា
លេខទូរស័ព្ទ៖ (+855) 23 224 251
អ៊ីម៉ែល៖ redd.secretariat@cambodia-redd.org
គេហទំព័រ៖ www.cambodia-redd.org
ទំព័រ Facebook៖ **Cambodia REDD+ National Programme**

ឧបសម្ព័ន្ធទី១ ៖ ប្រធានបទសម្រាប់ចាក់ផ្សាយ

លរ	ប្រធានបទ	បញ្ហាត្រូវដោះស្រាយ	ពិធីករទូរទស្សន៍
១	តើរេដបូកជាអ្វី	ជាមូលដ្ឋាន៖ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រៃឈើជាអាងស្តុកកាបូនដ៏ធំដែលអាចបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនិច រួមចំណែកធ្វើឱ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	- ឯ.ប. ជា សំអាង (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)/ លោក អ៊ុយ កាម៉ាល (ក្រសួងបរិស្ថាន) ៖ អាចសម្ភាសជាមួយគាត់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ - រាយការណ៍ករណីពីខេត្តមួយ
២	ការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ	អត្រាបាត់បង់ព្រៃឈើនៅថ្នាក់ជាតិ និងពិភពលោក (មូលហេតុ)	វេទិកាជជែកពិភាក្សារបស់សិស្សនិស្សិត
៣	សកម្មភាពរេដបូក	តើអ្វីអាចធ្វើបាន៖ នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ	- លោក ឃុន វឌ្ឍនា (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)៖ សម្ភាសអំពីរេដបូកកម្ពុជា និងដំណើរការរីកចម្រើន - អាចរាប់បញ្ចូលរូបភាព និងបទសម្ភាសជាមួយ សហគមន៍ និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
៤	ការចំណាយ និងផលចំណេញ ពីរេដបូក	តម្លៃឱកាស ចំណាយក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាព និងផលចំណេញពីមានព្រៃឈើ ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ អនុផលព្រៃឈើ ជាដើម។	- ឯ.ប ជា សំអាង លោក/ អ៊ុយ កាម៉ាល (ក្រសួងបរិស្ថាន) (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)៖ បទសម្ភាសរេដបូកកម្ពុជា និងការរីកចម្រើន - របាយការណ៍ពីខេត្តមួយ
៥	រេដបូកផ្អែកលើលទ្ធផល	តើវាមានន័យដូចម្ដេច? កម្រិតយោង និងការត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើ ដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធផល	- លោក ឃន សារ៉េត / លោកឡេង ជីវិន (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)៖ ពន្យល់អំពីកម្រិតយោង និងការត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើ - អាចធ្វើទស្សនកិច្ចគម្រោងរេដបូកមួយនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន

៦	ការបែងចែកផលប្រយោជន៍	តើអ្វីជាការបែងចែកផលប្រយោជន៍? តើវាមានដំណើរការយ៉ាងដូចម្តេច? និងតើនរណាជាអ្នកទទួលផល?	- លោក ឡុង រត្តនៈកុមារ (រដ្ឋបាល ព្រៃឈើ)៖ ពន្យល់អំពីការងារដែលគាត់បានចូលរួមក្នុងការងារបែងចែកផលប្រយោជន៍
៧	ប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព	តើអ្វីជាប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព? ហេតុអ្វីយើងត្រូវការវា?	- លោក ឈុន ឌីលុច (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ)៖ ពន្យល់អំពីប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព និងដំណើរការដែលបានអនុវត្ត
៨	ផលប្រយោជន៍មិនមែនជាកាបូន (ក្រៅពីកាបូន)	តម្លៃនៃការរក្សាព្រៃឈើ មានពាក់ព័ន្ធបន្តិចជាមួយតំលៃចំណាយនិងផលចំណេញពីរេដបូក	- កញ្ញា តេង រិទ្ធី (NGOF) និងលោក យាង ដូណាល (FFI) ៖ ចែករំលែកអំពីតម្លៃព្រៃឈើ និងថាតើរេដបូកមានសារៈសំខាន់យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ - បទសម្ភាសជាមួយសហគមន៍
៩	បញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តរេដបូក	មូលហេតុនៃការបាត់បង និងរេចរឹលព្រៃឈើមិនអាចលុបបំបាត់បាន ហើយតម្រូវការដី (សម្រាប់កសិកម្ម និងអភិវឌ្ឍទីក្រុង) នៅតែបន្តបង្កើនសម្ពាធលើព្រៃឈើ	- ឯ.ប. ជា សំអាង, លោក គីម ណុង (ក្រសួងបរិស្ថាន) និងលោក វ៉ា មឿន (ម្លប់បៃតង)៖ ពិភាក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈមនានា និងមធ្យោបាយដែលអាចដោះស្រាយ
១០	កាចូលរួមរបស់ភាគីអ្នកពាក់ព័ន្ធ	តើអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាអាចចូលរួមក្នុងការអនុវត្តរេដបូកយ៉ាងដូចម្តេច	ការចូលរួមពីក្រុមផ្សេងៗគ្នា ឧទាហរណ៍៖ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ, អង្គការសង្គមស៊ីវិល (ថ្នាក់ខេត្ត), គ្រឹះស្ថានអប់រំ, ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច, សហគមព្រៃឈើ សហគមន៍ជលផល សហគមន៍តំបន់ការពារ និងវិស័យឯកជន។

ឧបសម្ព័ន្ធទី២ ៖ គម្រោងពិស្តារសម្រាប់កម្មវិធីនីមួយៗ

<u>កម្មវិធីទី១៖ តើរេដបូកជាអ្វី ?</u>

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- ការណែនាំ និងចំណាប់អារម្មណ៍នៃកម្មវិធីដោយអ្នករៀបចំកម្មវិធី
- ការចាក់បញ្ចាំងវីដេអូឃ្លីប ស្តីពី "ការណែនាំអំពីរេដបូក" និង/ឬវីដេអូខ្លីៗអំពីព្រៃឈើកម្ពុជា

ខ. សំណួរ និងចំលើយ (២០នាទី)

- អ្នករៀបចំកម្មវិធី នឹងលើកសំណួរជាបន្តបន្ទាប់ទៅ ឯ.ប. ជា សំអាង / លោក អ៊ុយ កាម៉ាល

<u>សំណួរទី១៖ នាពេលបច្ចុប្បន្ន យើងបានឮជាច្រើនអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពិភពលោក-- សូមលោកជួយពន្យល់ដោយសង្ខេបអំពីបញ្ហានេះបានឬទេ និងថាតើហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវគិតពីបញ្ហានេះនៅកម្ពុជា?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- o ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាលទ្ធផលនៃការកើនឡើងនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ជាពិសេសឧស្ម័នកាបូនិច នៅក្នុងបរិយាកាស
- o ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ទាំងនេះចាប់យកកំដៅពីព្រះអាទិត្យ កាត់បន្ថយបរិមាណ (ចំណាំងផ្លាត) ពីផែនដីទៅលំហបរិយាកាសវិញ
- o វាមានន័យថា សីតុណ្ហភាពមធ្យមរបស់ផែនដីបានកើនឡើង ជាពិសេសក្នុងរយៈពេល ៥០ឆ្នាំកន្លងទៅ ជាលទ្ធផលធ្វើឱ្យមានការប្រែប្រួលទម្លាប់ធាតុអាកាសយ៉ាងខ្លាំង។ នៅកម្ពុជា ការសិក្សាគំរូបានបង្ហាញថា យើងអាចរងគ្រោះពីកំណើនគ្រោះរាំងស្ងួត ភ្លៀងកាន់តែខ្លាំងនៅពេលមានភ្លៀង ហើយបង្កឱ្យមានទឹកជំនន់ ការហូរច្រោះដី និងកំណើនទឹកសមុទ្រ បង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សហគមន៍តំបន់ឆ្នេរ។ ផលិតផលកសិកម្ម នឹងរងផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន ធ្វើឱ្យតម្លៃផលិតផលកសិកម្មកាន់តែថ្លៃ និងធ្វើឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់កសិករ

- ប្រភពនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ កើតមកពីការដុតប្រេងឥន្ទនៈផូស៊ីល ប្រេងធ្យូងថ្ម ជាដើម ដែលត្រូវបានប្រើជាច្រើននៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងដឹកជញ្ជូន។ ប៉ុន្តែ រុក្ខជាតិក៏កើតឡើងពីកាបូនដែរ ដូច្នេះនៅពេលវាត្រូវបានគេកាប់ និងដុតបំផ្លាញ នៅពេលនោះវានឹងមានឧស្ម័នកាបូនិចជាច្រើនភាយចេញទៅក្នុងបរិយាកាស ដែលដូច្នេះការកាប់ព្រៃឈើ គឺអាចចូលរួមក្នុងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ប្រមាណជា ១០ភាគរយ នៃការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សរុបក្នុងពិភពលោក។

<u>*សំណួរទី២៖ សូមលោកពន្យល់ឱ្យបានពិស្តារបន្តិចអំពី តួនាទីព្រៃឈើនៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ*</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់) ៖

- ដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ នៅពេលព្រៃឈើត្រូវបានកាប់ឆ្ការចេញ និងនៅពេលដែលដើមឈើខ្លះត្រូវបានដកហូតពីព្រៃ ដោយការពុកដើមឈើ ស្លឹកឈើ និងរឹសវា គឺពេលនោះវានឹងមានការភាយចេញនៃឧស្ម័នកាបូនិចទៅក្នុងបរិយាកាស។ សហគមន៍អន្តរជាតិបានខិតខំដោះស្រាយបញ្ហាការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យឧស្សាហកម្ម និងវិស័យដឹកជញ្ជូននៅពេលខ្លះ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នពួកគេបានចាប់ផ្តើមយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងដោះស្រាយបញ្ហាខាងលើជាមួយវិស័យព្រៃឈើ។
- ប្រសិនបើយើងអាចកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យឧស្សាហកម្ម ដឹកជញ្ជូន និងព្រៃឈើបាន នោះយើងអាចកំហិតការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបាន។ នេះជាហេតុផលដែលថាព្រៃឈើមានសារសំខាន់ ពីព្រោះបន្ថែមលើការខិតខំដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ យើងក៏ត្រូវសិក្សាអំពីការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។ ព្រៃឈើបញ្ចេញកាបូនទៅក្នុងបរិយាកាសនៅពេលគេកាប់រំលំ ប៉ុន្តែវាស្រូបកាបូននៅពេលវាដុះលូតលាស់។ ព្រៃឈើ គឺអាចការពារតំបន់ឆ្នេរពីការកើនឡើងកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ និងពីខ្យល់ព្យុះ ការពារជម្រាលជើងភ្នំពីការហូរច្រោះ និងការបាក់ស្រុតដី វាក៏ជួយយើងបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែរ។ ដូច្នេះការពារព្រៃ គឺជាជម្រើសឈ្នះឈ្នះ។

<u>*សំណួរទី៣៖ សូមអរគុណដល់ការបកស្រាយដ៏ក្បោះក្បាយអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងតួនាទីនៃព្រៃឈើក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ និងការបន្សាំទៅការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។*</u>

<u>ប៉ុន្តែ សូមលោកជួយពន្យល់ពីអត្ថន័យនៃពាក្យ "រេដបូក" និងថាតើអ្វីទៅជា "រេដបូក"? ដូចយើងបានឃើញនៅក្នុងខ្សែវីដេអូដែលចាក់បង្ហាញអម្បាញ់មិញ។</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ដូចបានជម្រាបជូន មានកិច្ចព្រមព្រៀងជាអន្តរជាតិមួយសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ នៅក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) គឺថាបណ្តាប្រទេសជឿនលឿនបានទទួលស្គាល់ថា ពួកគេត្រូវទទួលខុសត្រូវលើការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ភាគច្រើន ហើយបានឯកភាពលើការបង់ថ្លៃក្នុងការការពារព្រៃឈើ ទៅតាមបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដូចជា ប្រទេសកម្ពុជា ជាដើម។
- ប៉ុន្តែការព្រមព្រៀងបង់ថ្លៃនេះ ពឹងផ្អែកលើសមត្ថភាពរបស់កម្ពុជា ក្នុងការបង្ហាញថាខ្លួនបានកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីវិស័យព្រៃឈើ។ ហើយនេះ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃ "រេដបូក"។
- ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គឺមានបញ្ហាប្រឈមជាច្រើនដោះស្រាយ ដើម្បីធ្វើឲ្យសម្រេចបានក្នុងការអនុវត្តយន្តការ ដែលអ្នកខ្លះគិតថាងាយស្រួលនេះ។
- ទីមួយ វាមិនមែនជាបញ្ហាសាមញ្ញទេក្នុងការបង្ហាញថា មានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីព្រៃឈើ។ លោកអ្នកមិនអាចមើលឃើញឧស្ម័នកាបូនិចនោះទេ ដូច្នេះដើម្បីបញ្ជាក់ថាមានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន គឺទាមទារបច្ចេកទេសច្បាស់លាស់។ ទីពីរ មានសម្ពាធជាច្រើនដែលនាំឱ្យបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ គឺមកពីវិស័យផ្សេង ដូចជា វិស័យកសិកម្ម ដូច្នេះវាត្រូវការកិច្ចសហការដែលកាន់តែសកម្មពីខាងគោលនយោបាយដែលប្រសើរជាងពីពេលមុនៗ។ ទីបី សហគមន៍អន្តរជាតិលើកឡើងថាបញ្ហាប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពជាមូលដ្ឋានត្រូវតែគោរព ដូចនេះយុទ្ធសាស្ត្រនានាត្រូវតែដាក់ចេញអនុវត្តនៅនឹងកន្លែង ដើម្បីធានាថាវាត្រូវបានដោះស្រាយ។ យើងនឹងពិភាក្សារាល់បញ្ហាទាំងនេះនៅក្នុងកម្មវិធីក្រោយៗទៀត។

<u>សំណួរទី៤៖ សូមអរគុណ។ ការបកស្រាយនេះ គឺពិតជាមានសារប្រយោជន៍ណាស់ តែសូមលោកជួយបន្យល់បន្ថែមបន្តិចអំពី ថាតើយើងត្រូវធ្វើអ្វីទៀតដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន និងដើម្បីទទួលបានមូលនិធិគាំទ្រពីបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍?</u>

ចំលើយ (ចំណុចត្រូវពន្យល់)៖

- មានបទអន្តរាគមន៍ជាច្រើនដែលអាចអនុវត្តបាន។ ឧទាហរណ៍៖ យើងត្រូវការតឹងរឹងជាមួយសកម្មភាពខុសច្បាប់ ការវាតយកដីធ្លីខុសច្បាប់ ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ជាដើម យើងអាចជំរុញការស្តារព្រៃឡើងវិញ និងការដាំដើមឈើឡើងវិញនៅលើដីទំនេរ។ យើងអាចបង្កើនលទ្ធភាពរបស់យើងក្នុងការបង្ការភ្លើងឆេះព្រៃ និងត្រូវពន្លត់វាមុនពេលវារីករាលដាលធំឡើង។ វាមានសកម្មភាពជាច្រើនទៀត ដែលយើងអាចធ្វើអន្តរាគមន៍បាន។

<u>**សំណួរទី៥៖ តើវាមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះទៅលើសហគមន៍ជនបទ? តើវាមានន័យថាជាការខុសច្បាប់ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពផ្សេងៗក្នុងព្រៃឈើឬយ៉ាងណា?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចត្រូវបន្យល់)៖

- មិនដូច្នេះទេ។ ប្រជាជននៅតាមសហគមន៍ជនបទនានា មានទម្លាប់ជាមួយព្រៃឈើដោយស្វែងរកចំណីអាហារ បន្លែបង្កា ប្រមូលអុស ឬ ឈើសម្រាប់ផលិតធ្យូង កាប់សាងសង់ និងជួសជុលផ្ទះសំបែង។ ប៉ុន្តែសកម្មភាពទាំងនេះ គឺមិនប៉ះពាល់ធំដុំទេ នៅពេលគិតអំពីការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។
- ដូចខ្ញុំបានជំម្រាបជូនខាងដើម យើងនឹងរឹតបន្តឹងលើសកម្មភាពខុសច្បាប់នានា ហើយការដកហូតឈើ ឬ ផលិតផលដទៃទៀតដែលខុសច្បាស់នៅក្នុងតំបន់ការពារនឹងមិនអនុញ្ញាតឡើយ ប៉ុន្តែប្រសិនបើសហគមន៍ទាំងនោះ មានព្រៃសហគមន៍ផ្ទាល់របស់ពួគគាត់ ឬក៏ ព្រៃឈើដែលប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណី យើងមិនហាមឃាត់នោះទេ។
- ជាងនេះទៅទៀត ការផ្តោតនេះ គឺនឹងមើលទៅលើតែសកម្មភាពខុសច្បាប់ខ្នាតធំ និងការបង្ការការរីកដាលក្នុងការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ
- ជាការពិត សហគមន៍ជនបទនានា នឹងមានឱកាសក្នុងការទទួលបានផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីរេដបូក ពីព្រោះប្រសិនបើពួកគាត់ចូលរួមកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នជាឧទាហរណ៍ ដោយដាំឈើលើដីទទេ ឬ ការល្បាតព្រៃឈើ ដើម្បីការពារពាល់សកម្មភាពខុសច្បាប់នានា នោះពួកគាត់នឹងទទួលផលប្រយោជន៍ដែលកើតចេញពីការបង់ថ្លៃពីបណ្តាប្រទេសជឿនលឿន។

<u>សំណួរទី៦៖ តើផលទាំងនោះនឹងកើតមានប្រាកដមែនរឺ? សហគមជនបទបានលឺការសន្យាជាច្រើនប៉ុន្តែមិនដែលកើតមានរហូតមកដល់ឥឡូវ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចត្រូវពន្យល់)៖

- ចំនុចនេះ គឺដូចខ្ញុំបានលើកឡើងអំពីប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាព។ ចំនុចមួយនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង នៃអនុសញ្ញា UNFCCC បានបញ្ជាក់ថា ត្រូវមានការគ្រប់គ្រងរេដបូក ប្រកបដោយតម្លាភាព ហើយត្រូវមានការចូលរួមពេញលេញ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពពីគ្រប់សមាជិកអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដូច្នេះសហគមន៍ជនបទនឹងមានឱកាសប្រសើរជាងពីមុនក្នុងការធានានូវទាំងសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ និងទាំងផលប្រយោជន៍ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងសមធម៌។
- ជាថ្មីម្តងទៀត យើងនឹងជជែកវែកញែកយ៉ាងស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៀតនៅក្នុងកម្មវិធីខាងមុខទៀត។

ក. វគ្គសំណួរ និងចំលើយពីអ្នកស្តាប់ (១០នាទី)

សមាជិកអ្នកចូលរួមស្តាប់ នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យលើកជាសំណួរទៅវាគ្មិន។ សំណួរមួយចំនួន អាចមានដូចខាងក្រោម៖

- តើនរណាជាអ្នកគ្រប់គ្រងរេដបូកនៅកម្ពុជា?
- តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើព្រៃនៅផ្នែកខ្លះនៃប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានគ្រប់គ្រងយ៉ាងល្អ តែនៅតំបន់ផ្សេងទៀតត្រូវបានបាត់បង់?
- តើរេដបូក នឹងចាប់ផ្តើមនៅពេលណានៅកម្ពុជា?
- តើគោលនយោបាយ ស្តីពី សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមានភាពស៊ីគ្នាជាមួយរេដបូកយ៉ាងដូចម្តេចដែរ?

ខ. សរុប (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធីអញ្ជើញភ្ញៀវមានមតិយោបល់ និងសង្ខេបសារគន្លឹះៗ ដែលបានលើកឡើងក្នុងកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយអំពីកម្មវិធីនានា សម្រាប់ពេលខាងមុខទៀត។

កម្មវិធីទី២៖ ការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ

ក. សេចក្ដីផ្ដើម (៦នាទី)

- សេចក្ដីផ្ដើមពីអ្នករៀបចំកម្មវិធី៖ ក្នុងកម្មវិធីកន្លងទៅយើងបានយល់ដឹងអំពីមូលដ្ឋានគ្រឹះរបស់រេដបូក ប៉ុន្តែនៅក្នុងកម្មវិធីនេះ យើងនឹងស្វែងយល់បន្ថែមទៀតអំពីមូលហេតុនៃការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនៅកម្ពុជា។
- បញ្ចាំងវីដេអូ បង្ហាញអំពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ដោយមានការពន្យល់បន្ថែមអំពីភាពខុសគ្នានៃពាក្យទាំងពីរ។

ខ. អ្នកសម្របសម្រួលនៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សា

- ជាសេចក្ដីបន្ថែម លោក អ៊ុយ កាម៉ាល នឹងសម្របសម្រួលអង្គពិធី
- អ្នកសម្របសម្រួល នឹងកត់ត្រាអំពីមតិយោបល់នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សា ហើយនឹងផ្ដល់យោបល់ជាបន្តបន្ទាប់។

គ. វេទិកាជជែកពិភាក្សារបស់និស្សិត (២៥នាទី)

- សិស្សនិស្សិតមកពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ និង សកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម នឹងចូលរួមក្នុងវេទិកាជជែកពិភាក្សាអំពីមូលហេតុនៃការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនៅកម្ពុជា ព្រមទាំងមធ្យោបាយត្រួតពិនិត្យពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនានាទាំងនោះ
- វេទិកាជជែកពិភាក្សា នឹងពិចារណាថាតើមូលហេតុចំបងទាំងនោះជាបញ្ហាសង្គម ឬក៏ជាបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច
- និស្សិតពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ នឹងការពារអំពីមូលហេតុសង្គម តទល់ជាមួយនឹងនិស្សិតមកពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម ដែលការពារបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច
- កិច្ចប្រជុំណែនាំតម្រង់ទិស នឹងត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយលេខាធិការដ្ឋានរេដបូកសម្រាប់ទាំងពីរភាគី មុនពេលកម្មវិធី។

ឃ. សង្ខេប (៨នាទី)

ម្ចាស់កម្មវិធី នឹងសម្ភាស លោក អ៊ុយ កាម៉ាល សួរនាំគាត់ឱ្យសង្ខេបចំណុចសំខាន់ៗ ពីវេទិកាជជែកពិភាក្សា ហើយលើកជាយោបល់ឡើងអំពីថាតើសាធារណជន អាចកែប្រែវាបានយ៉ាងណា។

កម្មវិធីទី៣៖ សកម្មភាពរេដបូក តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះនៅថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិ

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- មតិចាប់ផ្តើមដោយម្ចាស់កម្មវិធី៖ នៅក្នុងកម្មវិធីមុនៗ យើងបានរៀនសូត្រអំពីមូលហេតុដែលត្រូវការរេដបូក ហើយថាតើវាអាចជួយដោះស្រាយបញ្ហាបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើបានយ៉ាងដូចម្តេច។ នៅក្នុងកម្មវិធីថ្ងៃនេះ យើងនឹងវែកញែកថាតើវាមានន័យពិតប្រាកដយ៉ាងដូចម្តេច។
- បញ្ចាំងវីដេអូបង្ហាញអំពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ដោយមានបទអធិប្បាយពន្យល់ពីភាពខុសគ្នារវាងការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ។

ខ. សំណួរ ចំលើយ (១៥នាទី)

- ម្ចាស់កម្មវិធីនឹងលើកសំណួរដល់លោក យុន វឌ្ឍនា

<u>សំណួរទី១៖ យើងបានជ្រាបអំពីមូលហេតុដែលធ្វើឱ្យបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ តើយើងអាចដោះស្រាយបញ្ហាបាននេះយ៉ាងដូចម្តេច?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ដូចយើងបានឃើញអំពីមូលហេតុនៃការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ គឺកើតឡើងដោយចលករនានា ហើយវាកើតឡើងនៅតាមទីកន្លែងជាក់លាក់ មូលហេតុនៃការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ គឺតែងតែកើតឡើងពីបញ្ហារួមគ្នានៃចលករទាំងនោះ។ ដូច្នេះដំណោះស្រាយ គឺក៏ត្រូវតែមានច្រើនផ្សេងៗគ្នាដែរ។ ឧទាហរណ៍៖ លោកអ្នកអាចជួយទប់ស្កាត់ភ្លើងឆេះព្រៃ ឬក៏ ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ តាមរយៈការងារដើរល្បាតព្រៃ ប៉ុន្តែការងារនេះត្រូវការកម្រិតណា នរណាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ហើយនៅទីកន្លែងណាដែលត្រូវការដើរល្បាត ដែលសកម្មភាពទាំងអស់នេះត្រូវរៀបចំឡើងដោយពិស្តារនៅនឹងកន្លែង។

<u>សំណួរទី២៖ តើនរណាត្រូវទទួលការងារដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ? រដ្ឋាភិបាល ឬ សាធារណជន?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- យើងត្រូវការទាំងពីរ។ ប្រកដណាស់ថាភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ដូចជា រដ្ឋបាលព្រៃឈើ និង រដ្ឋបាលជលផល និងក្រសួងបរិស្ថាន មានការទទួលខុសត្រូវលើតំបន់ព្រៃទាំងនេះ ប៉ុន្តែដោយសារទំហំបញ្ហាដែលកើតឡើង ដំណោះស្រាយដែលជោគជ័យ គឺត្រូវការកិច្ចសហការរវាងភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលនានា និងសាធារណជន ជាពិសេស អ្នកទាំងឡាយដែលរស់នៅក្នុង និងនៅតំបន់ជុំវិញព្រៃឈើ។
- ប្រសិនបើយើងក្រលេកមើលករណីជោគជ័យមួយចំនួន នៅបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ស្ទើរគ្រប់ករណីទាំងអស់ គឺកត្តាជោគជ័យកើតឡើងតាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាល និងសាធារណជន។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី តំបន់ព្រៃរងទឹកភ្លៀងដ៏ធំដែលស្ថិតក្រោមការគំរាមគំហែងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនោះ ត្រូវបានការពារអភិរក្សតាមរយៈកិច្ចសហការរវាងរដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងកសិករតាមមូលដ្ឋាន ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របច្ចេកទេសកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តភាពជាងមុន និងកសាងការគាំទ្រពីសហគមន៍ក្នុងការងារអភិរក្ស។ ប៉ុន្តែ នៅមានដៃគូដទៃទៀត ត្រូវចូលរួមក្នុងកិច្ចការនេះដែរ ដូចជា ដន្ត្រីករ អ្នកដឹកនាំសាសនា ដែលដើរតួសំខាន់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។
- នៅប្រទេសនេប៉ាល់ តំបន់ព្រៃទំនាបដ៏ធំមួយចំនួន ត្រូវបានអភិរក្សដោយមានការចូលរួមគ្រប់គ្រងយ៉ាងសកម្មពីសហគមន៍ក្នុងតំបន់។ ការធ្វើឱ្យមានជីវភាពរស់នៅតាមជនបទសម្បូរបែប ដើម្បីកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើធនធានព្រៃឈើ ក៏បានចូលរួមចំណែកក្នុងការការពារព្រៃឈើផងដែរ។
- នៅកម្ពុជា យើងមានឧទាហរណ៍ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ ដូចជា ការលើកទឹកចិត្តប្រជាជនក្នុងតំបន់ ការបង្កើតសហគមន៍ព្រៃឈើ ការពឹងអាស្រ័យមេដឹកនាំសាសនា និងតន្ត្រីករ ដើម្បីជួយផ្សព្វផ្សាយសារសំខាន់ៗ ប៉ុន្តែយើងត្រូវការបង្កើនការងារទាំងនេះថែមទៀត ដើម្បីធានាថាវាមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ក្នុងការផ្តោតលើការអភិរក្សព្រៃឈើក្នុងតំបន់ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ។

<u>**សំណួរទី៣៖ លោកបាននិយាយអំពីសហគមន៍ព្រៃឈើ សូមជួយបកស្រាយបន្ថែមបន្តិចទៀតបានទេ?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- o សហគមន៍ព្រៃឈើ គឺជាតំបន់ព្រៃឈើដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងមួយរវាងសហគមន៍ក្នុងតំបន់ជាមួយរដ្ឋាភិបាល ហើយដែលសហគមន៍ព្រៃឈើ មានតួនាទីទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ និងអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ផលិតផលព្រៃឈើ។ នាពេលថ្មីៗនេះ យើងមានសហគមន៍ច្រើនជាង ៤០០ នៅកម្ពុជា គ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដី xxx ហិចតា ហើយគោលដៅរបស់យើង គឺឈានទៅដល់ ២លានហិចតា គឺប្រហែលជា២០%នៃផ្ទៃដីព្រៃឈើសរុប។
- o ប៉ុន្តែកម្ពុជា បន្ថែមពីលើសហគមន៍ព្រៃឈើ យើងក៏មានប្រភេទសហគមន៍ដទៃទៀតដែលគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ដូចជា សហគមន៍ជលផល ដែលសហគមន៍នេះ គឺពឹងផ្អែកលើព្រៃកោងកាង ឬ ព្រៃលិចទឹក ដោយសារព្រៃលិចទឹកទាំងនេះជាជម្រក សម្រាប់ត្រី និងសត្វសមុទ្របន្តពូជ។ យើងក៏មានសហគមន៍តំបន់ការពារដែលនៅជុំវិញតំបន់ការពារ មានទីតាំងនៅជុំវិញតំបន់ការពារ ហើយភាគច្រើនស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ព្រៃ។
- o បទពិសោធរបស់យើងជាមួយសហគមន៍ព្រៃឈើគឺនៅមានកម្រិត ហើយយើងរៀនសូត្រពីបណ្តាប្រទេសដទៃទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យមានភាពប្រាដកប្រជា មិនត្រឹមតែការអភិរក្សព្រៃឈើ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវផ្តល់ជាវិភាគទានក្នុងការធានានិរន្តភាពជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនដែលភាគច្រើននៃពួកគាត់ជាអ្នកទាល់ក្រ។

អ្នកកាន់កម្មវិធី៖ សូមអរគុណចំពោះសេចក្តីពន្យល់ដ៏ក្បោះក្បាយ។ យើងមានខ្សែវីដេអូខ្លីអំពីសហគមន៍ព្រៃឈើនៅខេត្តឧត្តមានជ័យ ដែលនិយាយអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគាត់ក្នុងការអភិរក្សព្រៃឈើ។

គ. សំភាសន៍ជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងតំណាងសហគមន៍ (១៥នាទី)

អាចប្រើប្រាស់វីដេអូពីអង្គការ PACT ដែលសម្ភាសជាមួយសមាជិកសហគមន៍នៅខេត្តឧត្តមានជ័យ និងការសម្ភាសជាមួយមន្ត្រីជំនាញពីដៃគូនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដូចជា លោក យាង ដូណាល់ និង លោក គឹម ណារ៉ុង

ឃ. ធ្វើការសរុប (៣នាទី)

អ្នកកាន់កម្មវិធី អញ្ជើញភ្ញៀវនានាឱ្យផ្តល់មតិចុងក្រោយ សង្ខេបសារគន្លឹះៗ ផ្សព្វផ្សាយអំពីកម្មវិធីបន្ទាប់។

កម្មវិធីទី៤ ៖ ការចំណាយ និងផលប្រយោជន៍ពីរេដបូក

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- សារណែនាំពីអ្នករៀបចំកម្មវិធី
- បញ្ចាំងវីដេអូឃ្លីបនៃកិច្ចសម្ភាសជាមួយអ្នកជំនាញ និងវីដេអូខ្លីៗពីតាមបណ្តាខេត្តគោលដៅនានា

ខ. សំណួរ និងចម្លើយ (២០នាទី)

- អ្នករៀបចំកម្មវិធី នឹងសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ទៅកាន់ ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ជា សំអាង

<u>សំណួរទី១៖ យើងធ្លាប់បានឮចមកហើយអំពីរេដបូក និងថាតើកម្ពុជាអាចទទួលបានការទូទាត់សម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើដោយរបៀបណា និងតើវារួមចំណែកយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ? តើឯកឧត្តមអាចជម្រាបទូរទស្សនិកជនបន្ថែមអំពីការចំណាយ និងផលប្រយោជន៍បានពីរេដបូក បានឬទេ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- បាទ ជាបឋមប្រសិនបើយើងផ្តោតទៅលើការចំណាយ យើងអាចបែងចែកការចំណាយជាប្រភេទផ្សេងៗពីគ្នា។ ដំបូងគេបង្អស់ គឺមានតម្លៃសម្រាប់ការធ្វើសកម្មភាពជាក់ស្តែង នេះអាចជាការចំណាយសម្រាប់យាមល្បាត ឬ ការចំណាយនៃការវិនិយោគក្នុងការធ្វើចង្ក្រានប្រសិទ្ធភាព ឬ ការចំណាយសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យប្រសិទ្ធភាពនៃលំហូរឈើ ទៅនឹងការកាប់ឈើខុសច្បាប់។
- បន្ទាប់មកទៀត គឺការចំណាយទៅលើការចូលរួមក្នុងយន្តការរេដបូកអន្តរជាតិ។ យើងចាំបាច់ត្រូវមានការត្រួតពិនិត្យ និងរាយការណ៍អំពីវិសាលភាពនៃធនធានព្រៃឈើ ដើម្បីអាចបញ្ជាក់ថាយើងពិតជាអាចកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើបាន។
- ចុងក្រោយ យើងអាចនិយាយពីតម្លៃឱកាស។ នេះគឺជាការខុសគ្នាបន្តិចពីការចំណាយលើសកម្មភាពពីរខាងលើ ហើយវាមានន័យថាការចំណាយនៅពេលដែលយើងមិនបានធ្វើការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងមិនប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់ធ្វើអ្វីមួយផ្សេងទៀត។ វា

ប្រហែលជាមានការលំបាកបន្តិចក្នុងការយល់ ប៉ុន្តែសូមពិចារណាថាយើងមិនអាចមានព្រៃឈើ និងស្រូវអង្ករនៅលើផ្ទៃដីតែមួយ ឬ អ្វីមួយផ្សេងទៀតបានទេ។ ហើយប្រសិនបើយើងសម្រេចចិត្តដើម្បីរក្សាព្រៃឈើ ហើយមិនគិតពីការធ្វើស្រែបានស្រូវអង្ករ ពេលនោះយើងអាចនិយាយអំពីប្រាក់ចំណូលសុទ្ធ ដែលមានសក្តានុពលពីស្រូវអង្ករ គឺជាតម្លៃឱកាសរបស់យើង។ វាជាការលំបាកបន្តិចក្នុងការប៉ាន់ស្មាន ព្រោះយើងមិនដឹងពីតម្លៃស្រូវអង្ករនៅឆ្នាំក្រោយ និងឆ្នាំក្រោយៗទៀតបានទេ ហើយប្រហែលជាយើងមិនដឹងតម្លៃនៃការផលិតស្រូវអង្ករ ឬ យើងមិនប្រាកដថាគុណភាពដី និងស្រូវអង្ករប៉ុន្មានដែលយើងអាចផលិតបាន ។ល។ ប៉ុន្តែ ចូរគិតស្រមៃថា យើងរកឃើញមាសជាច្រើននៅខាងក្រោមផ្ទៃដីព្រៃឈើ។ ក្នុងករណីនេះ តម្លៃឱកាសនៃការមិនបង្កើតអណ្តូងរ៉ែមាសមួយនឹងមានថ្លៃខ្ពស់ ហើយប្រហែលជាប្រទេសទាំងអស់នឹងសម្រេចចិត្តកាប់ព្រៃឈើ រួចបង្កើតអណ្តូងរ៉ែមាសមួយជំនួសវិញមិនខាន។

<u>សំណួរទី២ ៖ វាហាក់ដូចជាស្មុគស្មាញខ្លាំងណាស់។</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ការចំណាយទៅលើការធ្វើសកម្មភាពនានាមិនស្មុគស្មាញខ្លាំងនោះទេ ហើយការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីដ៏ល្អ គឺចាំចាច់ត្រូវគិតគូរពីរបៀបដែលយើងអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លីអោយបានប្រសើរ រួមទាំងដីព្រៃឈើផងដែរ។

<u>សំណួរទី៣៖ ចុះចំណែកឯផលប្រយោជន៍មានអ្វីខ្លះ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)

- ព្រៃឈើផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជាច្រើន ហើយប្រសិនបើយើងបាត់បង់ព្រៃឈើ ពេលនោះយើងនឹងបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ទាំងអស់នោះ។ ផលប្រយោជន៍ទាំងអស់នោះ អាចជាឈើ និងអនុផលព្រៃឈើ ហើយផលប្រយោជន៍ខ្លះនោះ គឺសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ពីព្រោះវាពិតជាពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើកម្លាំងពលកម្ម ដើម្បីប្រមូលផលិតផល។
- ប៉ុន្តែ វាមានផលប្រយោជន៍ខ្លះ គឺសម្រាប់តំបន់ទាំងមូល។ ឧទាហរណ៍៖ ព្រៃឈើអាចស្តុកទឹកភ្លៀងបានល្អប្រសើរជាងដីវាល និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃទឹកជំនន់ដែលហូរ

ទៅកាន់ទន្លេ។ ជាងនេះទៅទៀត វាអាចកាត់បន្ថយការហូរច្រោះ មិនដូច្នេះទេ វាអាចបង្កើតឲ្យមានបញ្ហាទៅដល់វារីអគ្គីសនី និងកន្លែងផ្សេងៗទៀត នៅផ្នែកខាងក្រោមនៃខ្សែទឹក។

- នៅកម្ពុជា ផលប្រយោជន៍នេះ គឺសំខាន់ខ្លាំងណាស់។ ព្រៃឈើអាចជួយបង្កើតលំហូរទឹក ដែលស្អាត និងប្រកបដោយស្ថេរភាព ដែលទាំងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងប្រជាជនរស់នៅផ្នែកខាងក្រោម បានទទួលផលប្រយោជន៍ពីវាផងដែរ។ លើសពីនោះទៀត ព្រៃឈើផ្ដល់ជាជម្រក និងម្លប់ និងជួយរក្សារមីក្រូអាកាសធាតុ ដែលមិនសូវក្ដៅខ្លាំង និងល្អប្រសើរសម្រាប់មនុស្ស និងសត្វ។
- បើនិយាយពីសត្វ ព្រៃឈើផ្ដល់ទីជម្រកយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់សត្វ និងដោយហេតុនេះហើយ ពួកវាក៏មានតម្លៃសម្រាប់ទេសចរណ៍ផងដែរ។ ទេសចរជាច្រើន ចូលចិត្តទស្សនាព្រៃឈើធម្មជាតិ ទៅដើរកំសាន្តក្នុងព្រៃ និងអាចមើលសត្វទោច ឬ អ្វីៗផ្សេងទៀតដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍។ សកម្មភាពដូចបានរៀបរាប់ទាំងអស់នេះ អាចផ្ដល់ការងារ និងប្រាក់ចំណូលផងដែរ សម្រាប់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន។

<u>សំណួរទី៤៖ អ្វីទៅជាអនុផលព្រៃឈើ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- អនុផលព្រៃឈើ អាចជាទឹកឃ្មុំដែលប្រមូលបានពីព្រៃឈើ វាអាចជាជ័រឈើដែលយកចេញពីដើមឈើ វាអាចជាផ្សិត ហើយនិងមានអនុផលព្រៃឈើជាច្រើនផ្សេងទៀត។

<u>សំណួរទី៥៖ តើអ្វីទៅជាការទូទាត់សម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)

- ការទូទាត់ពិតជាត្រូវបានយកមកពិចារណា ប៉ុន្តែយើងមិនដឹងថាតើថ្លៃប៉ុន្មានយើងនឹងទទួលបាននោះទេ។ ចំណុចពិចារណាមុនគេ អាចជាការវិភាគទៅលើការចំណាយដូចដែលខ្ញុំបានបញ្ជាក់ពីពេលមុន និងលើផលប្រយោជន៍ដែលមានស្រាប់ ហើយមើលថាតើតុល្យភាពនេះអាចចេញបានទេ និងពិចារណាមើលថាតើយើងត្រូវការនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការទូទាត់ មុនពេលដែលព្រៃឈើល្អប្រសើរជាងអ្វីមិនមែនជាព្រៃឈើទេ។

- បន្ទាប់មកយើងពិចារណាថាវាពិតជាប្រាកដដែរឬអត់ ហើយយើងអាចប្រើប្រភេទព័ត៌មាននេះ ដើម្បីកំណត់លទ្ធផលជាអាទិភាពរបស់យើងបាន ហើយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ដំបូងទៅលើព្រៃឈើ ដែលអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់យើង ។ល។

គ. វគ្គសំណួរ និងចម្លើយ ពីអ្នកចូលរួម (១០នាទី)

សមាជិកអ្នកចូលរួម នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ ដែលត្រូវបានឆ្លើយដោយវាគ្មិន។ សំណួរ រំពឹងទុកមួយចំនួនអាចជា៖

- នរណានឹងធ្វើការសម្រេចចិត្ត ថាតើផលប្រយោជន៍ណាខ្លះសំខាន់ជាងផលប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត?
- តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើការចំណាយនៃការអនុវត្តរេដបូក គឺធំជាងតម្លៃនៃផលប្រយោជន៍ដែលនឹងបានមក?
- តើមានវិធីណាដែលយើងអាចកាត់បន្ថយការចំណាយ និងបង្កើនផលប្រយោជន៍បាន?
- តើសហាគមន៍ដែលរស់នៅក្នុង និងក្បែរព្រៃឈើ អាចបញ្ចេញគំនិត ឬ យោបល់ទៅលើការចំណាយ និងផលប្រយោជន៍ បានដែរឬទេ?

ឃ. សង្ខេបឡើងវិញ (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី អញ្ជើញភ្ញៀវឲ្យមានយោបល់បញ្ចប់សង្ខេបពីសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីបន្ទាប់ទៀត។

កម្មវិធីទី៥៖ លទ្ធផលដោយផ្អែកលើការអនុវត្ត រេដបូក

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- សារណែនាំពីអ្នករៀបចំកម្មវិធី
- បញ្ចាំងវីដេអូ ស្តីពី ការវាស់វែង ការរាយការណ៍ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់ និងការត្រួតពិនិត្យ

ខ. សំណួរ និងចម្លើយ (២០នាទី)

ម្ចាស់កម្មវិធី នឹងសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ទៅកាន់លោក ឃន សារ៉េត /លោក ឡេង ជីវិន។

<u>សំណួរទី១៖ យើងបានឮរួចមកហើយអំពីរបៀបដែលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ អាចទទួលបានការទូទាត់ ប្រសិនបើពួកគេទទួលបានជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ដែលនេះនាំឲ្យមានការរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តើលោកអាចប្រាប់ពួកយើងបន្ថែមពីរបៀបដំណើរការនេះធ្វើទៅយ៉ាងដូចម្តេច?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- រេដបូក គឺជាលទ្ធផលមូលដ្ឋាន ដែលមានន័យថា យើងត្រូវតែបង្ហាញពីលទ្ធផលដែលយើងសម្រេចបាន។ នៅក្នុងការអនុវត្តនេះ មានន័យថាយើងត្រូវការត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើរបស់យើង ទាំងនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌតើព្រៃឈើប៉ុន្មានដែលយើងមាន ព្រៃឈើប្រភេទអ្វីខ្លះ និងថាតើបរិមាណកាបូនប៉ុន្មានដែលវាមាន។

<u>សំណួរទី២៖ តើអ្នកធ្វើដូចម្តេចដើម្បីពិចារណាថា ប្រទេសមួយធំ និងមានព្រៃឈើនៅគ្រប់ខេត្ត?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- វិសាលភាពព្រៃឈើគិតជាហិកតា អាចត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណដោយការមើលទៅលើរូបភាពផ្កាយរណប។ នេះគឺជាចំណុចមួយដែលបច្ចេកវិទ្យាថ្មី បានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង នាពេលថ្មីៗនេះ ហើយរូបភាពផ្កាយរណបជាច្រើន អាចទទួលបានដោយមិនចំណាយលុយ។

ប្រភេទព្រៃឈើផ្សេងៗ មានដូចជា ព្រៃកោងកាង ព្រៃបៃតងជានិច្ច ឬ ក្នុងករណីភាគច្រើន ចំការព្រៃ អាចត្រូវបានរកឃើញដោយប្រើរូបភាពផ្កាយរណប។

- ដឹងបរិមាណកាបូន គឺមានការលំបាកជាង ហើយដែលបច្ចុប្បន្នយើងកំពុងរៀបចំផែនការសារពើភ័ណ្ឌព្រៃឈើជាតិមួយ ដែលនេះមានន័យថា យើងនឹងចុះមើលសំណាកព្រៃឈើតាមឡូត៍ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងវាស់វែងដើមឈើ។ នេះគឺជាភារកិច្ចចំបង និងវាចំណាយពេលច្រើន ហើយថ្លៃជាងការមើលដោយរូបភាពផ្កាយរណប ប៉ុន្តែវាអាចមានសារប្រយោជន៍ សម្រាប់ការងារផ្សេងទៀតជាជាងរេដូកបូក។

<u>សំណួរទី៣៖ ដូច្នេះតើលទ្ធផលដែលសម្រេចបានត្រូវ បានប៉ាន់ប្រមាណដោយផ្អែកលើការវាស់វែងមែនទេ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ត្រូវហើយ ប៉ុន្តែវាមិនដូចនោះទាំងអស់ទេ។ យើងគួរចាំបាច់មានអ្វីៗ ដើម្បីវាស់វែងធៀបនឹងលទ្ធផល។ យើងហៅ ការវាស់វែង ថាជា កម្រិតយោង។ កម្រិតយោង គឺជាការប៉ាន់ប្រមាណការបាត់បង់ព្រៃឈើក្នុងពេលកន្លងមក ដោយវាស់បរិមាណ CO_2 គិតជាតោនក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយលទ្ធផលនឹងត្រូវបានវាស់វែង CO_2 ជាតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។

<u>សំណួរទី៤៖ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកប្រើ CO_2 ជាតោនក្នុងមួយឆ្នាំ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- CO_2 គឺជាឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងនៅថ្នាក់សកល ការបាត់បង់ព្រៃឈើរួមចំណែកប្រហែល ១០% នៃការបំភាយ CO_2 សរុបជាសកល។ នេះគឺជាអ្វីដែលយើងអាចមើលព្រៃឈើរបស់យើងមានទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជាមូលហេតុដែលថាកាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ អាចជួយកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

<u>សំណួរទី៥ ៖ តើមានបរិមាណ CO_2 ប៉ុន្មានក្នុង១ហិតតាព្រៃឈើ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- នេះអាស្រ័យទាំងស្រុងទៅលើព្រៃឈើ និងបរិមាណកាបូនដែលស្តុកទុកក្នុងព្រៃឈើ។ វាអាចមានប្រមាណពី ៣០០តោន ទៅដល់ ១០០០តោន CO_2 ក្នុង ១ហិកតា។ នេះជា

មូលហេតុដែលយើងចាំបាច់ដឹងបន្ថែមអំពីប្រភេទព្រៃឈើ ពីព្រោះមានភាពខុសគ្នាជាច្រើនក្នុងបរិមាណកាបូន រវាងប្រភេទព្រៃឈើផ្សេងៗគ្នា។

<u>**សំណួរទី៦៖ តើនរណាទទួលខុសត្រូវលើការត្រួតពិនិត្យ?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- នេះជាការខិតខំប្រឹងប្រែងរួមរបស់រដ្ឋាភិបាល។ យើងបានបង្កើតក្រុមបច្ចេកទេសមួយដើម្បីធ្វើការលើរបៀបបង្កើតកម្រិតយោង ហើយក្រុមនេះនឹងពិចារណាផងដែរ អំពីរបៀបដែលប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើ អាចត្រូវបានបង្កើតឡើង។

<u>**សំណួរទី៧៖ តើនរណានឹងទទួលយករបាយការណ៍អំពីលទ្ធផលសម្រេចបានរបស់អ្នក?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) បានបង្កើតឲ្យមានដំណើរការមួយ សម្រាប់វាយតម្លៃកម្រិតយោងដែលបានលើកឡើង និងជាដំណើរការមួយសម្រាប់រាយការណ៍លទ្ធផលទៅដល់កិច្ចប្រជុំ។ ព័ត៌មានទាំងអស់នេះ នឹងបានដល់សាធារណជនប្រើប្រាស់។

<u>**សំណួរទី៨៖ តើពេលណាអ្នកនឹងរាយការណ៍ពីលទ្ធផលបឋម?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- យើងរំពឹងថានឹងដាក់ជូនកម្រិតយោង ដែលស្នើឡើងនៅឆ្នាំក្រោយ និងក្នុងពេលជាមួយគ្នា យើងនឹងរៀបចំបង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ ដែលនឹងផ្តល់ឲ្យយើងនូវរបាយការណ៍អំពីលទ្ធផល។

គ. វគ្គសំណួរ និងចម្លើយ ពីអ្នកចូលរួម (១០នាទី)

សមាជិកអ្នកចូលរួមទាំងអស់ នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ ដែលនឹងឆ្លើយដោយវាគ្មិន។ សំណួររំពឹងទុកមួយចំនួនអាចជា៖

- តើអ្នករាល់គ្នាអាចមានទំនុកចិត្តលើភាពពិតប្រាកដលើព័ត៌មាន ដែលបានរាយការណ៍យ៉ាងដូចម្តេច?
- តើមានអ្វីកើតឡើងប្រសិនបើលទ្ធផលវិជ្ជមាន អាចត្រូវទទួលបានក្នុងផ្នែកមួយនៃប្រទេស ប៉ុន្តែការបាត់បង់ព្រៃឈើកើនឡើងនៅកន្លែងផ្សេងទៀត?
- តើមានតែរដ្ឋាភិបាលតែប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចចូលរួមក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យមែនទេ?

ឃ. សង្ខេបឡើងវិញ (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី អញ្ជើញវាគ្មិន/ភ្ញៀវកិត្តិយសឲ្យផ្តល់នូវយោបល់ចុងក្រោយ សង្ខេបសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីបន្តនាពេលក្រោយទៀត។

កម្មវិធីទី៦៖ ការបែងចែកផលប្រយោជន៍

ក. សេចក្ដីផ្ដើម (៦នាទី)

- សារណែនាំពីអ្នករៀបចំ
- បញ្ចាំងវីដេអូអំពីការលើកទឹកចិត្ត

ខ. សំណួរចម្លើយ (២០នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី នឹងសួរសំណួរដូចបន្តបន្ទាប់ទៅកាន់លោក ឡុង រតនៈកុមារ។

<u>សំណួរទី១៖ សូមអ្នកពន្យល់អ្វីទៅជាការបែងចែកផលប្រយោជន៍?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- មូលដ្ឋានរបស់យន្តការរេដបូក គឺថាកម្ពុជាអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការទូទាត់ពីប្រទេសអភិវឌ្ឍ ប្រសិនបើខ្លួនទទួលបានជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ និងជោគជ័យក្នុងការអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព។
- ប៉ុន្តែច្បាស់លាស់ណាស់ អ្នកណាដែលសមនឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ច្រើន គឺជាអ្នកដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងចូលរួម ដល់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។ ដូច្នេះ វាចាំបាច់ត្រូវមានប្រព័ន្ធមួយ ដែលតាមរយៈនេះអាចពិចារណាថា នរណាដែលមានគុណសម្បត្តិ ដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ និងធានាថាការទូទាត់ដែលទទួលបានពីប្រទេសអភិវឌ្ឍ ត្រូវបានប្រើដើម្បីផ្តល់ផលប្រយោជន៍ទាំងអស់នោះ។

<u>សំនួរទី២៖ អ្នកនិយាយអំពីការទូទាត់ពីប្រទេសអភិវឌ្ឍ ដូច្នេះយើងកំពុងនិយាយអំពីផលប្រយោជន៍ជាសាច់ប្រាក់ តើពិតទេ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ទេ មិនចាំបាច់ទេ។ ទោះជាការទូទាត់ដែលទទួលបានពីប្រទេសអភិវឌ្ឍ នឹងជាទម្រង់សាច់ប្រាក់ក្តី ប្រភេទនៃផលប្រយោជន៍បានទៅដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ អាចមានភាពខុសគ្នា និងចាំបាច់ឆ្លុះបញ្ចាំងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ពួកគេ។

- ឧទាហរណ៍៖ សហគមន៍ដែលរស់នៅក្នុង និងក្បែរព្រៃឈើ អាចប្រហែលទទួលបានផលប្រយោជន៍ក្នុងទម្រង់មូលនិធិភូមិ ដែលអាចត្រូវបានប្រើសម្រាប់គម្រោងផ្សេងៗ ដើម្បីកែលម្អសង្គម ឬ ពួកគេចង់ទទួលបានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលក្នុងការបង្កើនជីវភាពថ្មី ឬបច្ចេកទេសកសិកម្មល្អៗ ឬ ពួកគេចង់ឃើញមានការកែលម្អអាគារសិក្សា។ ប្រសិនបើអ្នកចង់បានប្រជាជន ដើម្បីសហការជាមួយអ្នក ពេលនោះអ្នកច្បាស់ជាចាំបាច់ផ្តល់ឲ្យពួកគេនូវផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗ ដែលពួកគេពិតជាចង់បាន។ ប្រសិនបើពួគគេចង់បានរបស់អ្វីមួយ ហើយអ្នកបែរជាផ្តល់ឲ្យរបស់ផ្សេង ពួកគេទំនងជាមិនខិតខំធ្វើការជាមួយអ្នកទេ។
- ដូច្នេះ ប្រព័ន្ធបែងចែកផលប្រយោជន៍មានប្រសិទ្ធភាព គឺចាំបាច់យកបំណងប្រាថ្នារបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗមកពិចារណា ហើយអាចផ្តល់ឲ្យប្រភេទនៃផលប្រយោជន៍ផ្សេង ដែលពួគគេចង់បាន។

<u>សំណួរទី៣៖ ប៉ុន្តែ តើនេះពិតជានឹងកើតឡើងមែនទេ? បទពិសោធន៍កន្លងមកនៅកម្ពុជាធ្វើឲ្យមានការព្រួយបារម្ភណ៍ថា ផលប្រយោជន៍ទាំងអស់តាមពិតទៅនឹងធ្លាក់ទៅដល់មនុស្សដែលមានលទ្ធភាពខ្ពស់ និងជាពិសេស ប្រជាជនក្រីក្រនឹងមិនបានទទួលអ្វីសោះ។</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- យើងចាំបាច់ទទួលស្គាល់ថា ហានិភ័យដូចនេះពិតជាមាន។ ប៉ុន្តែ វាមានហេតុផលសំខាន់ៗចំនួនបី ដែលយើងអាចធានាថាបញ្ហាដូចនោះមិនអាចធ្វើទៅបានទេក្នុងរេដបូក។ ជាបឋម យើងដឹងថា វានឹងមិនអាចទៅរួចទេដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នដោយគ្មានការជួយ និងកិច្ចសហការពីអ្នកពាក់ព័ន្ធជាច្រើន ហើយពួកគេនឹងតម្រូវឲ្យមានសំណងសមស្របសម្រាប់ការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេ។ ប្រសិនបើផលប្រយោជន៍ទាំងអស់ ត្រូវបានឆក់យកដោយមនុស្សដែលមានលទ្ធភាពខ្ពស់នោះ យើងនឹងមិនអាចជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នបានទេ ហើយការទូទាត់នឹងមិនអាចធ្វើទៅកើត និងលឿនបានដែរ។
- ទីពីរ ពីព្រោះកម្ពុជាមានកត្តាព្វកិច្ច ដើម្បីរាយការណ៍អំពីការការពារសុវត្ថិភាព ដែលដាក់ចូលក្នុងរេដបូក ប្រសិនបើការអនុវត្តមានអំពើពុករលួយនោះ ពួកគេនឹងបានដឹងដោយសហគមន៍អន្តរជាតិយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ទីបី យើងបានបង្កើតយន្តការរួចមកហើយដើម្បីធានាឲ្យមានតម្លាភាព និងការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ឲ្យបានទូលំទូលាយ

ក្នុងរេដបូក ជាងគំនិតផ្តួចផ្តើមការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើពីមុន។ យើងនឹងពិភាក្សាបន្ថែមអំពីកម្មវិធីអនាគត ដូចនេះការអនុវត្តដែលមានអំពើពុករលួយនឹងពិបាកលាក់បាំងខ្លាំងណាស់។

សំណួរទី៤៖ តើប្រព័ន្ធនេះនឹងធ្វើការយ៉ាងដូចម្តេចតាមការអនុវត្ត?

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- យើងកំពុងធ្វើការបញ្ចប់ នេះគឺជាបញ្ហាប្រឈមមួយសម្រាប់កម្ពុជា និងជាការពិបាកមួយ ដូចនេះយើងចង់ឲ្យប្រាកដថាយើងធ្វើវាបានត្រឹមត្រូវ។
- ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង ប្រព័ន្ធនេះនឹងត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅមូលដ្ឋាន។ នេះគឺជាជំហានចាំបាច់មួយ ពីព្រោះប្រសិនបើអ្នកនឹងរៀបចំផែនការធ្វើអ្វីមួយ ដើម្បីកាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ ឬ ការរេចរឹលព្រៃឈើ អ្នកចាំបាច់ពិភាក្សាផែនការទាំងនោះជាមួយប្រជាជនមូលដ្ឋានដែលអ្នកត្រូវការពួកគេឲ្យចូលរួម និងជួយអ្នក។
- ដើម្បីឲ្យមានការពិភាក្សាដែលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់មួយ អ្នកពាក់ព័ន្ធនៅមូលដ្ឋាននឹងចង់ស្គាល់នូវអ្វីដែលពួកគេរំពឹង និងទទួលបានមកវិញជាថ្នូរនឹងការជួយរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះ ការពិគ្រោះយោបល់ទាំងនោះ នឹងមានប្រសិទ្ធភាពជាទម្រង់ការចរចារមួយដើម្បីឲ្យស៊ីជាមួយនឹងសកម្មភាពដែលបានលើកឡើងជាមួយផលប្រយោជន៍ទាំងឡាយ។
- ពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងមួយបានសម្រាចហើយនោះ វានឹងត្រូវបានកត់ត្រាទុក។ ប៉ុន្តែគោលការណ៍សំខាន់ ដែលអាចអនុវត្តបានចំពោះរេដបូក គឺវាផ្អែកទៅលើការអនុវត្តជាមូលដ្ឋាន។ កម្ពុជានឹងមិនទទួលបានការទូទាត់ណាមួយទេ ប្រសិនបើវាមិនអាចកាត់បន្ថយឧស្ម័ន ហើយស្រដៀងគ្នានេះដែរ សហគមន៍មូលដ្ឋាននឹងទទួលបានតែផលប្រយោជន៍ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាប៉ុណ្ណោះ ប្រសិនបើពួកគេរួមចំណែកដល់សកម្មភាពដែលបានព្រមព្រៀង។ នេះមានន័យថា ក្នុងខណៈដែលផលប្រយោជន៍ខ្លះអាចត្រូវបានផ្តល់ឲ្យជាបន្ទាន់ រីឯផលប្រយោជន៍ផ្សេងទៀតនឹងត្រូវបានរក្សាទុកសិន រហូតដល់វាច្បាស់ថាសកម្មភាពទាំងនោះ កំពុងត្រូវបានចាប់ផ្តើមតាមការជាក់ស្តែង។

<u>សំណួរទី៥៖ មានព័ត៌មានអវិជ្ជមានជាច្រើនអំពីបទពិសោធន៍របស់គម្រោងក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យ។ ដូចនេះ ហេតុអ្វីបានជាមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងនេះ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- បទពិសោធន៍ក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យគឺជារឿងអកុសល ប៉ុន្តែយើងក៏ត្រូវការប្រើបទពិសោធន៍ដើម្បីរៀនសូត្រដែរ។ ដូច្នេះយើងអាចធ្វើបានល្អប្រសើរជាងមុនសម្រាប់រេដបូក។
- គម្រោងក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យ បានព្យាយាមដើម្បីទទួលបានការទូទាត់ពីទីផ្សារកាបូនស្ម័គ្រចិត្ត។ បើទោះបីជាគោលដៅរបស់គម្រោងរេដបូក និងទីផ្សារកាបូនស្ម័គ្រចិត្តគឺដូចគ្នា ដែលមានឈ្មោះថា ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ រេដបូកគឺជាយន្តការខុសគ្នាឆ្ងាយពីនេះណាស់។
- ផ្នែកមួយនៃបញ្ហានៅខេត្តឧត្តរមានជ័យ ដែលទាក់ទងនឹងភាពជាម្ចាស់នៃការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។ វាមិនអាចអនុវត្តបាននៅក្រោមរេដបូកទេ ដោយសារតែប្រតិបត្តិការកើតឡើងនៅថ្នាក់ជាតិ។
- បញ្ហាមួយទៀត គឺជាតម្រូវការសម្រាប់ទីផ្សារកាបូនស្ម័គ្រចិត្តនេះ បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៅគ្រាដែលគម្រោងខេត្តឧត្តរមានជ័យ បានត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ហើយក្នុងការលក់ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន។ នេះជារឿងអកុសល។ ហើយបើទោះបីជាវាជាការឆាប់ពេកក្នុងការនិយាយ តើនឹងត្រូវមានការកាត់បន្ថយប៉ុន្មានតាមរយៈរេដបូក។ វាទំនងយ៉ាងខ្លាំងដែលការផ្តល់មូលនិធិនេះ នឹងត្រូវអាចជឿទុកចិត្តបានច្រើនជាងនេះ។
- ជាការពិតណាស់ ដរាបណាកម្ពុជាទទួលបានជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។

គ. វគ្គសំណួរ និងចម្លើយ ពីអ្នកចូលរួម (១០នាទី)

សមាជិកអ្នកចូលរួម នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ ដែលមានវាគ្មិនឆ្លើយ។ សំណួររំពឹងទុកមួយចំនួន អាចមានដូចខាងក្រោម៖

- នរណានឹងទទួលបន្ទុកក្នុងការបែងចែកផលប្រយោជន៍?
- ប្រសិនបើនរណាមួយមានអារម្មណ៍ថា ពួកគេមិនទទួលបាននូវអ្វីដែលពួកគេសមនឹងទទួលបាន តើពួកគេអាចលើកបញ្ហានេះដោយរបៀបណា?
- នរណានឹងសម្រេចចិត្ត ប្រសិនបើសហគមន៍មូលដ្ឋានកំពុងអនុវត្តសកម្មភាពនានាដែលពួកគេបានព្រមព្រៀងនោះ?
- តើផលប្រយោជន៍ទាំងនោះ អាចមានលំហូរលឿនយ៉ាងណា?

ឃ. សង្ខេប (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី អញ្ជើញភ្ញៀវផ្តល់យោបល់ចុងក្រោយ ដោយសង្ខេបសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីបន្ទាប់ទៀត។

កម្មវិធីទី៧៖ ការពារសុវត្ថិភាព

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- សារណែនាំពីអ្នករៀបចំ
- បញ្ចាំងវីដេអូពីការការពារ និង FPIC

ខ. សំណួរចម្លើយ (២០នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធីនឹងចោទសួរទៅកាន់លោក ឈុន ជីលុច

<u>សំណួរទី១៖ សូមលោកពន្យល់ តើមានការការពារសុវត្ថិភាពអ្វីខ្លះ ហើយហេតុអ្វីបានជាពួកវាមាន សារសំខាន់សម្រាប់រេដបូក?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ដោយសារព្រៃឈើផ្តល់សេវាកម្មជាច្រើន និងដោយសារតែប្រជាជនពឹងផ្អែកលើសេវាកម្មនានា វាជាការចាំបាច់ដើម្បីធានាក្នុងការលើកកម្ពស់សេវាកម្មមួយ ដូចជា អភិរក្សកាបូន និងសេវាកម្មផ្សេងទៀតមិនចាំបាច់សម្របសម្រួលទេ។
- លើសពីនេះទៀត ដោយសារតែរេដបូកគឺជាយន្តការមួយតាមរយៈដែលតម្លៃនៃព្រៃឈើត្រូវបានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង។ វាមានហានិភ័យនៃអំពើពុករលួយមួយចំនួន ដែលនាំឱ្យមានអត្ថប្រយោជន៍របស់រេដបូក កំពុងទាញយកដោយបុគ្គលដែលមិនត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យ។
- សម្រាប់ហេតុផលទាំងនេះ សហគមន៍អន្តរជាតិបានបញ្ជាក់ពីតម្រូវការ ដើម្បីធានាថា ខណៈជាប្រទេសដែលរៀបចំ និងអនុវត្តកម្មវិធីរេដបូក ពួកគេមិនត្រូវមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុង និងនៅជុំវិញតំបន់ព្រៃឈើទេ ឬ ទៅលើសក្តានុពលសម្រាប់ព្រៃឈើ ដើម្បីផ្តល់សេវាកម្មបរិស្ថានផ្សេងទៀតទេ។

សំណួរទី២ ៖ តើមានការការពារសុវត្ថិភាពមានអ្វីខ្លះ?

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ការចរចារអន្តរជាតិស្តីពី រេដបូកបានកំណត់ការពារសុវត្ថិភាពសរុបចំនួនប្រាំពីរ។ ការពារសុវត្ថិភាពខ្លះ ផ្តោតលើបញ្ហាគោលនយោបាយ ដូចជា ការធានាថាសកម្មភាពរេដបូកស្របទៅតាមផែនការទូលំទូលាយ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើរបស់ប្រទេស។ ការពារ

សុវត្ថិភាពផ្សេងទៀត ជាប់ទាក់ទងជាមួយបញ្ហាសង្គម ដូចជា ការធានាការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធិភាពនៃភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ និងគោរពសិទ្ធិរបស់ជនជាតិភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន។ បន្ទាប់មកមានការការពារសុវត្ថិភាពទាក់ទងនឹងបញ្ហាបរិស្ថាន ដូចជា ការធានាថាសត្វព្រៃត្រូវបានអភិរក្ស ហើយសកម្មភាពដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងទីតាំងមួយ មិនបណ្តាលឲ្យមានសកម្មភាពអវិជ្ជមាននៅក្នុងទីតាំងមួយផ្សេងទៀតទេ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើកិច្ចខំប្រឹងប្រែងត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីកាត់បន្ថយការកាប់ឈើខុសច្បាប់នៅក្នុងតំបន់មួយ ប៉ុន្តែបែរជាមានលទ្ធផលដែលងាយក្នុងការកាប់ឈើកាន់តែច្រើន កើតមាននៅក្នុងទីតាំងមួយផ្សេងទៀត ពេលនោះគឺគ្មានផលប្រយោជន៍នោះទេ។

- ការការពារសុវត្ថិភាពមួយចំនួនទៀត មានលក្ខណៈទូលំទូលាយណាស់ ហើយចាំបាច់ត្រូវបំបែកទៅជាសកម្មភាពជាក់ស្តែងបន្ថែមទៀត។ ឧទាហរណ៍៖ ការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធិភាពរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់គ្របដណ្តប់បញ្ហាជាច្រើន ដូចជា ការធានាថា ភាគីពាក់ព័ន្ធ មានសំឡេងនៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តលើការអនុវត្តរេដបូក និងសិទ្ធិដើម្បីមានសេរីភាព អាទិភាព និងការយល់ព្រមដែលបានផ្តល់ដំណឹង។

<u>**សំណួរទី៣៖ តើអ្វីទៅជាសេរីភាព អាទិភាព និងការយល់ព្រមដែលផ្តល់ដំណឹង?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់) ៖

- នេះសំដៅទៅលើសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនដែលនឹងត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីផែនការ ដើម្បីចាត់វិធានការដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ធនធានដែលពួកគេមានសិទ្ធិ និងដើម្បីផ្តល់ការយល់ព្រមរបស់ពួកគេមុនពេលដែលសកម្មភាពទាំងនោះ ត្រូវបានចាប់ផ្តើម។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងបំផុតនោះ គឺប្រសិនបើបុគ្គលម្នាក់ជាម្ចាស់ដីមួយកន្លែង ហើយរដ្ឋាភិបាលចង់ប្រើដីនោះ។ ឧទាហរណ៍៖ ដើម្បីសាងសង់ផ្លូវថ្មីមួយ បន្ទាប់មកម្ចាស់ដីមានសិទ្ធិពិភាក្សាអំពីផែនការនេះ និងដើម្បីផ្តល់ឲ្យ ឬ កាត់ទុកការយល់ព្រមរបស់គាត់ និងត្រូវបានសងសំណងវិញ ប្រសិនបើគាត់បានផ្តល់ការយល់ព្រមនោះ។
- ខណៈពេលដែលសេរីភាព អាទិភាព និងការព្រមព្រៀងដែលផ្តល់ដំណឹង (FPIC) គឺមានភាពច្បាស់លាស់ណាស់ នៅក្នុងករណីដូចតទៅនេះ។ វាក្លាយជារឿងពិបាកជាងមុនក្នុងករណីព្រៃឈើ ពីព្រោះតែជនជាតិភាគតិចជាច្រើន ឬ សហគមន៍មូលដ្ឋាន បានទាមទារសិទ្ធិដើម្បីមានព្រៃឈើ ឬ ប្របមូលផលពីព្រៃឈើ ប៉ុន្តែសិទ្ធិទាំងនេះមិនត្រូវ

បានធ្វើទៅផ្លូវការទេ ហើយដូច្នេះវាមិនតែងតែជាក់លាក់ទេនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃកន្លែងដែលពួកគេបានអនុវត្ត។

- ជាលទ្ធផលមានការដាក់សម្ពាធអន្តរជាតិ ទៅលើបណ្តាប្រទេសនានា ឲ្យអនុវត្តវិធីសាស្ត្រអភិរក្សទៅនឹងបញ្ហានេះ នៅពេលដែលរៀបចំផែនការរេដបូក និងដើម្បីអភិវឌ្ឍនីតិវិធីច្បាស់លាស់ និងយុត្តិធម៌ ដើម្បីអនុញ្ញាតជនជាតិភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន បានចូលក្នុងដំណើរការពី សិទ្ធិសេរីភាព អាទិភាព និងការយល់ព្រមដែលជូនដំណឹង (FPIC)។

<u>*សំណួរទី៤៖ តើវាពិតជាអាចធ្វើទៅបានទេនៅប្រទេសកម្ពុជា?*</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ជាការពិត វាជាការអាចធ្វើបាន ប្រសិនបើមានឆន្ទៈនយោបាយដើម្បីបង្កើតវាដូច្នេះ។ ហើយយើងពិតជាមើលឃើញឆន្ទៈនយោបាយ ដែលទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការគោលនយោបាយជារួមនៅក្នុងប្រទេសនេះ ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកប្រជាធិបតេយ្យភាវូបនីយកម្មកាន់តែប្រសើរ។ ក្នុងខណៈនេះ ដោយមានជំនួយពីដៃគូអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋាភិបាលកំពុងបង្កើតនីតិវិធីនានា ដើម្បីធានាថាសិទ្ធិដើម្បីទទួលបានសេរីភាព អាទិភាព និង ការយល់ព្រមដែលផ្តល់ដំណឹង ត្រូវបានគោរព។

<u>*សំណួរទី៥ ៖ និយាយអំពីការពារសុវត្ថិភាពបរិស្ថាន តើហេតុអ្វីចាំបាច់ពិចារណាទៅលើការអភិរក្សសត្វព្រៃ?*</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ជាមូលដ្ឋាន ដោយសារតែព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អ គឺជាព្រៃដែលពេញទៅដោយសត្វព្រៃ។ មានប្រភេទអន្តរកម្មផ្សេងៗក្នុងចំណោមរុក្ខជាតិ និងសត្វនៅក្នុងព្រៃ។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមឈើមួយចំនួនទាមទារឲ្យមានប្រភេទជាក់លាក់របស់សត្វ ដើម្បីពាំនាំលំអងផ្ការបស់ពួកវា និងប្រភេទផ្សេងទៀត មិនអាចធ្វើបានដូចនេះទេ ឬ ប្រភេទសត្វមួយចំនួន គឺពឹងផ្អែកលើសត្វមួយចំនួនដើម្បីបំបែកផ្លែឈើរបស់ពួកវា។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើព្រៃឈើបាត់បង់សត្វព្រៃ វាក៏នឹងចាប់ផ្តើមបាត់បង់រុក្ខជាតិ ហើយព្រៃឈើទាំងមូលនឹងធ្លាក់ចុះ។
- វាមានសារសំខាន់ដើម្បីធានាថា ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អដោយផ្អែកលើហេតុផលមួយចំនួន។ ដំបូងជាការពិតណាស់ ប្រជាជនជាច្រើនពឹងផ្អែកលើផលិតផលកើតចេញ

ពីព្រៃឈើ មិនត្រឹមតែឈើប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាម្ហូបអាហារ និងផលិតផលដែលមានប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត ដូចជា ផ្តៅ និងឫស្សី ជាដើម។ ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អអាចបន្តបង្កើតផលិតផលទាំងនេះ ចំណែកឯព្រៃឈើដែលគ្មានសុខភាពល្អ ធ្វើឲ្យស្ងួតយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។

- ប៉ុន្តែ មានហេតុផលមួយផ្សេងទៀតដែលមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បើទោះបីជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាអន្តរជាតិកំពុងព្យាយាមបន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វាមិនអាចធ្វើទៅបានដើម្បីបញ្ចៀសផលប៉ះពាល់ទាំងស្រុងនោះ។ អាកាសធាតុរបស់យើងនឹងផ្លាស់ប្តូរ ហើយនេះនឹងបណ្តាលឲ្យមានផលប៉ះពាល់ជាច្រើន ដូចជា ភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង និងគ្រោះរាំងស្ងួតអូសបន្លាយយូរ។ ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អ អាចជួយយើងឱ្យសម្របខ្លួនទៅនឹងការប្រែប្រួលទាំងនេះបាន ដូចជា ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អអាចជួយបញ្ចៀសការរអិលបាក់ដី និងកាត់បន្ថយទឹកជំនន់ធ្ងន់ធ្ងរ។ នៅតាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រព្រៃកោងកាងដែលមានសុខភាពល្អអាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការកើនឡើងកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ និងខ្យល់ព្យុះបាន។ ដូច្នេះ វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលយើងមិនគ្រាន់តែផ្តោតទៅលើការអភិរក្សកាបូន នៅក្នុងព្រៃរបស់យើងប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងអាចអភិរក្សសត្វព្រៃបានផងដែរ។

<u>សំណួរទី៦ ៖ វាពិតជាល្អខ្លាំងណាស់និយាយអំពីការពារសុវត្ថិភាព ប៉ុន្តែតើធ្វើដូចម្តេចឲ្យប្រជាជនបានដឹង ប្រសិនបើពួកគេពិតជាបានកំពុងត្រូវបានអនុវត្តនោះ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- នៅប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជាបណ្តាប្រទេសផ្សេងទៀតដែលអនុវត្តរេដបូកដែរ នឹងមានរាយការណ៍ជាប្រចាំដល់សហគមន៍អន្តរជាតិ អំពីរបៀបដែលពួកគេកំពុងដំណើរការទៅមុខ និងរបាយការណ៍ទាំងនេះ ក៏ត្រូវមានការពារសុវត្ថិភាព ការផ្តល់ពត៌មានស្តីអំពីរបៀបការពារសុវត្ថិភាព កំពុងត្រូវបានអនុវត្ត និងគោរពផងដែរ។
- នេះមានន័យថាប្រព័ន្ធមួយនេះ នឹងត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីប្រមូល និងរាយការណ៍ព័ត៌មានពីការការពារសុវត្ថិភាព។ នៅក្នុងកម្មវិធីមុន វាត្រូវបានគេលើកឡើងថា រដ្ឋាភិបាលមិនអាចអភិរក្សព្រៃឈើដោយខ្លួនឯងបានទេ។ ពួកគេត្រូវការជំនួយរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតនៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ហើយក៏ដូចជាការអនុវត្តការការពារសុវត្ថិភាពបូន

នេះដែរ។ ខណៈពេលដែលវានៅតែត្រូវការរៀបចំបង្កើតឡើងវិញនោះ ប្រព័ន្ធប្រមូលព័ត៌មានស្តីពី ការការពារសុវត្ថិភាព នឹងតម្រូវឲ្យមានការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្ម ពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។ ដូច្នេះ អ្នកទាំងអស់គ្នាអាចរកព័ត៌មាននេះបាន សម្រាប់ការពិនិត្យមើល។

គ. សំណួរ និងចម្លើយ ពីអ្នកចូលចរួម (១០នាទី)

សមាជិកអ្នកចូលរួម នឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យសួរសំណួរបន្តបន្ទាប់ដែលវាគ្មិននឹងធ្វើការឆ្លើយតប។ សំណួររំពឹងទុកមួយចំនួនអាចជា៖

- តើនរណានឹងទទួលខុសត្រូវ ដើម្បីធានាថាការការពារសុវត្ថិភាពត្រូវបានគោរព?
- តើអ្វីអាចកើតឡើង ប្រសិនបើវាត្រឡប់ទៅជាការការពារសុវត្ថិភាព មិនត្រូវបានគោរពនោះ?
- តើយើងអាចប្រាកដថា ទិន្នន័យដែលគេកំពុងរាយការណ៍នោះត្រឹមត្រូវ ដែរឬទេ?

ឃ. សង្ខេប (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី អញ្ជើញភ្ញៀវឲ្យផ្តល់យោបល់បញ្ចប់ សង្ខេបសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីបន្តបន្ទាប់ទៀត។

កម្មវិធីទី៨៖ ផលប្រយោជន៍មិនមែនជាកាបូន

ក. សេចក្ដីផ្ដើម (៦នាទី)

- ការណែនាំខ្លឹមសារពីអ្នកកាន់កម្មវិធី
- បញ្ចាំងវីដេអូ ស្ដីអំពី សហផលប្រយោជន៍

ខ. សំនួរ និងចម្លើយ (២០នាទី)

អ្នកកាន់កម្មវិធី នឹងលើកសំណួរទៅកាន់ កញ្ញា តេងរឹទ្ធីនី (NGOF) និងលោក យាង ដូណាល (FFI)។

<u>សំនួរទី១៖ យើងបានដឹងថា ព្រៃឈើផ្ដល់គុណប្រយោជន៍ច្រើន មិនត្រឹមតែការអភិរក្សកាបូនទេ ដូច្នេះ តើយើងអាចសម្រេចថា តើផលប្រយោជន៍ណាខ្លះដែលសំខាន់បំផុត?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- o វាមិនមែនជាករណីចំណោញ ឬ ខាតមួយនោះទេ ពីព្រោះព្រៃឈើមិនមែនផ្ដល់ប្រយោជន៍តែមួយមុខនោះទេ។ ព្រៃឈើទាំងអស់ផ្ដល់ផលប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ដោយគ្រាន់តែក្នុងសមាមាត្រខុសគ្នា។ ឧទាហរណ៍៖ ព្រៃឈើដែលមានប្រភេទឈើច្រើនយ៉ាងនៅជាមួយគ្នា មានឈើប្រភេទច្រើនបានផ្ដល់សេវាកម្មខាងការអភិរក្សជីវចម្រុះយ៉ាងខ្ពស់បំផុត ប៉ុន្តែប្រហែលជាមិនមែនតម្លៃខ្ពស់នៅក្នុងន័យឈើហ៊ុបទេ ប្រសិនបើប្រភេទឈើល្អៗមិនមាននៅទីនោះ។ ព្រៃនៅតំបន់ខ្ពង់រាបនៃទីជម្រាល នឹងផ្ដល់តម្លៃក្នុងការអភិរក្សគុណភាពទឹកយ៉ាងច្រើន។
- o ដូច្នោះ ប្រសិនបើអ្នកចង់ពិនិត្យលើតម្លៃព្រៃឈើជាទូទៅ លោកអ្នកគួរស្វែងយល់ថាតើប្រភេទព្រៃឈើណាដែលអាចផ្ដល់តម្លៃណាមួយ ហើយត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើប្រភេទព្រៃនោះ។

<u>សំនួរទី២៖ ប៉ុន្តែ យើងបានដឹងថា រេដបូកអនុវត្តបានគ្រប់ប្រភេទព្រៃនៅកម្ពុជា។ តើវាមានន័យថា យើងយកចិត្តទុកដាក់តែទៅលើការអភិរក្សកាបូន?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ទេ មិនអញ្ចឹងទេ។ ចំណុចដែលរេដបូកគ្របដណ្តប់រាល់ព្រៃឈើនៅប្រទេសកម្ពុជា គឺមានន័យថា យើងត្រូវតែធ្វើរបាយការណ៍ ស្តីពី ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីគ្រប់ប្រភេទព្រៃឈើទាំងអស់។ វាមិនមែនមានន័យថា រាល់ប្រភេទព្រៃទាំងអស់ត្រូវតែបានគ្រប់គ្រងសម្រាប់ការអភិរក្សកាបូននោះទេ។ ប្រសិនបើអ្នកមានព្រៃឈើដែលមិនបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដោយសារមិនមានការបាត់បង់ ឬរេចរឹលព្រៃឈើ អ្នកអាចគ្រប់គ្រងព្រៃឈើនោះសម្រាប់តម្លៃផ្សេងៗទៀត។

<u>**សំនួរទី៣៖ ខ្ញុំប្រាកដណាស់ថា មិនមាននណាម្នាក់ នឹងយល់ស្របថាតម្លៃណាខ្លះដែលសំខាន់បំផុតនោះ។ កសិករប្រហែលជាយល់ថា ការអភិរក្សទឹកគឺសំខាន់បំផុត ចំណែកឯអង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលប្រហែលជាយល់ថាការអភិរក្សជីវចម្រុះគឺសំខាន់បំផុត?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ជាថ្មីម្តងទៀត វាគឺមិនមែនជាករណីដែលថាការយកចិត្តទុកដាក់លើការអភិរក្សធនធានទឹកនោះ អ្នកនឹងបូកបញ្ចូលការអភិរក្សជីវចម្រុះនោះទេ។ ជារួម ព្រៃឈើដែលមានគុណភាពល្អ គឺជាការប្រសើរបំផុតក្នុងការផ្តល់គ្រប់សេវាកម្មដែលយើងបានឱ្យតម្លៃដល់។ ដូច្នោះក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ប្រសិនបើអ្នកគ្រប់គ្រងវាឲ្យមានភាពប្រសើរឡើង ព្រៃឈើទាំងនោះនឹងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការអភិរក្សធនធានទឹក ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងការអភិរក្សកាបូនផងដែរ។ វាគឺជាស្ថានភាពឈ្នះ-ឈ្នះ-ឈ្នះ។

<u>**សំនួរទី៤៖ ព្រៃឈើរបស់ប្រទេសកម្ពុជាភាគច្រើន គឺរេចរឹលយ៉ាងខ្លាំងរួចទៅហើយ។ តើយើងគួរដោះស្រាយយ៉ាងណា?**</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ព្រៃឈើ ក៏ដូចជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដទៃទៀតដែរ គឺមានលក្ខណៈធន់ខ្លាំងតាមបែបធម្មជាតិ។ ប្រសិនបើអ្នកដកហូតអ្វីមួយដែលបណ្តាលឱ្យរេចរឹលព្រៃឈើ វាអាចជួសជុលឡើងវិញយ៉ាងលឿន ជាពិសេសបើមានការគាំទ្រផ្នែកគ្រប់គ្រងយ៉ាងសកម្ម។ ករណីនេះ គេបានឃើញជាឧទាហរណ៍ព្រៃឈើនៃតំបន់ភាគខាងជើងប្រទេសនេប៉ាល់ កន្លែងមួយដែលពេលមួយនោះព្រៃឈើដែលរេចរឹលខ្លាំងនោះ ត្រូវបានប្រគល់ឲ្យសហគមន៍គ្រប់គ្រង វាបានស្តារឡើងវិញយ៉ាងឆាប់ គេអាចមើលឃើញមានការផ្លាស់ប្តូរ តាមរយៈរូបភាពផ្កាយរណប ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំបន្ទាប់។

- ដូច្នោះ ករណីខ្លះ វាជាការគ្រប់គ្រាន់ដោយគ្រាន់តែលុបបំបាត់ការគំរាមគំហែងទាំងនោះ។ ក្នុងករណីផ្សេងទៀត អ្នកប្រហែលជាត្រូវការភាពសកម្មជាងមុន ឧទាហរណ៍៖ ការដាំដើមឈើឡើងវិញនៅកន្លែងដែលមិនមែនគ្រាប់រុក្ខជាតិនៅសេសសល់ ឬក៏ ការកសាងរបាំងត្រួតពិនិត្យកន្លែងដែលសំណើមដីជាកត្តាសំខាន់។
- ប៉ុន្តែ ប្រការដែលអាក្រក់បំផុតនោះ គឺកាប់ព្រៃឈើឱ្យអស់រលីងពីដីតែម្តង ព្រោះនៅពេលអស់ព្រៃ វាកម្រនឹងវិលមករកសភាពដើមវិញណាស់ ហើយនៅក្រោមប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាព រេដបូក បើទោះជាអ្នកដាំដើមឈើថ្មីក៏ដោយ អ្នកមិនអាចគិតពីកាបូនដែលវាស្រូបពីបរិយាកាសបានទេ ពីព្រោះអ្នកបានបំលែងព្រៃធម្មជាតិទៅជាព្រៃដាំ។

<u>សំនួរទី៥៖ តើអ្វីទៅជាចក្ខុវិស័យរបស់អ្នកសម្រាប់ព្រៃឈើកម្ពុជា រយៈពេល ១០ ឬ ២០ឆ្នាំ ទៅមុខ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវពន្យល់)៖

- ចក្ខុវិស័យរបស់ខ្ញុំគឺថា បើទោះបីជាផ្ទៃដីព្រៃឈើសរុបប្រហែលជាតិចជាងទំហំដីព្រៃ ដែលមាននាពេលបច្ចុប្បន្នក្តី ប៉ុន្តែព្រៃឈើដែលនៅសេសសល់គឺមិនស្ថិតក្នុងការគំរាមគំហែង ហើយមានគុណភាពកាន់តែប្រសើរឡើងជាប្រចាំ។ ព្រៃឈើ គឺកំពុងតែផ្តល់នូវចំណូលយ៉ាងសំខាន់ដល់សហគមន៍ជាច្រើនដែលនៅក្នុង និងនៅជុំវិញតំបន់ព្រៃឈើ បើទោះជាចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីក្រុង និងប្រជុំជន មានអត្រាខ្ពស់ជាងខ្លាំងក៏ដោយ។ ចំនុចមួយសំខាន់បំផុតសម្រាប់ខ្ញុំ មិនថាអ្នករស់នៅទីជនបទ ឬ ទីក្រុង ក្មេង និងចាស់ ត្រូវទទួលស្គាល់តម្លៃព្រៃឈើ រួមគ្នាការពារ និងអភិរក្សព្រៃឈើ។
- ចក្ខុវិស័យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំក៏បានឃើញដើមឈើជាច្រើននៅលើដី ដែលបច្ចុប្បន្នមិនមានព្រៃ។ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើទស្សនកិច្ចនៅសហរដ្ឋអាមេរិច ឬ អ៊ឺរ៉ុបខាងលិច នៅពេលអ្នកបើករថយន្តតាមបណ្តោយមហាវិថី វាហាក់ដូចជាបើកបរក្នុងព្រៃពីព្រោះតាមបណ្តោយផ្លូវ ទីកន្លែងដែលមិនប្រើការ គឺត្រូវបានគេដាំដើមឈើ។

គ. វគ្គសំណួរ និងចម្លើយ សម្រាប់ភ្ញៀវដែលចូលរួម (១០នាទី)

ភ្ញៀវចូលរួម ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យសួរសំណួរ។ សំណួរដែលអាចរំពឹងទុកខ្លះៗ មានដូចជា៖

- ប្រាកដណាស់ថា អ្នកដែលឲ្យតម្លៃខ្លាំងទៅលើការអភិរក្សកាបូន គឺជាប្រទេសជឿនលឿន ពីព្រោះប្រសិនបើប្រទេសកម្ពុជាអាចកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ពួកគេនៅតែអាចបន្តបំពុលបរិយាកាសបន្ថែមទៀត។ ដូច្នោះហើយ តើហេតុអ្វីបានជាយើងគួរតែខ្វល់ខ្វាយ?
- ប្រទេសកម្ពុជាបានបាត់បង់រួចទៅហើយនូវសត្វព្រៃដ៏ច្រើន ឧទាហរណ៍៖ មានអ្នកខ្លះបានប៉ាន់ប្រមាណថាសត្វខ្លានៅមានប្រហែល ៣០ក្បាល ប៉ុណ្ណោះ។ តើនៅមានក្តីសង្ឃឹមអ្វីខ្លះទៀត សម្រាប់ប្រភេទសត្វទាំងនេះ?
- តើមានឧទាហរណ៍ខ្លះពីកន្លែងដទៃក្នុងពិភពលោក ដែលអ្នកកំពុងរស់នៅក្នុង និងជុំវិញតំបន់ព្រៃឈើ គឺមានជីវភាពធូធារដូចអ្នកដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន និងទីក្រុង?

ឃ. សរុប (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី បានអញ្ជើញភ្ញៀវដែលបានចូលរួមផ្តល់មតិនៅនាទីបញ្ចប់ សង្ខេបខ្លឹមសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយនូវកម្មវិធីបន្ទាប់។

កម្មវិធីទី៩ ៖ ការប្រឈមពីរេដបូក

ក. សេចក្តីផ្តើម (៦នាទី)

- ការណែនាំសារពីអ្នកកាន់កម្មវិធី
- ការបញ្ចាំងតំបន់ព្រៃឈើនៅក្នុងខេត្តគោលដៅ និងសម្ភាសជាមួយប្រជាជនក្នុងសហគមន៍

ខ. សំណួរ និងចម្លើយ (២០នាទី)

អ្នកដឹកនាំកម្មវិធី និងលើកសួរសំណួរទៅកាន់គណៈកម្មាការ រួមមាន៖ ឯកឧត្តម បណ្ឌិត ជា សំអេង, លោក វ៉ា មឿន (ម្លប់បៃតង) និងលោក គឹម ណុង (ក្រសួងបរិស្ថាន)។

<u>សំនួរទី១៖ បើទោះជាមានការខិតខំប្រឹងប្រែងលើការងាររេដបូកក៏ដោយ តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនៅតែបន្ត?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវបកស្រាយដោយគណៈកម្មការ)៖

- ជាប្រការសំខាន់គឺត្រូវចាំថា គោលដៅរបស់រេដបូក គឺដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីព្រៃឈើ គឺមិនកាត់ផ្តាច់ការបញ្ចេញឧស្ម័នទាំងស្រុងទេ។ នៅក្នុងការចរចារស្តីពីរេដបូក សហគមន៍អន្តរជាតិបានទទួលស្គាល់ថា ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍដូចកម្ពុជាត្រូវការប្រើប្រាស់ធនធានព្រៃឈើរបស់ខ្លួនក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ អាស្រ័យហេតុនេះ ប្រសិនបើព្រៃឈើត្រូវបានឈូសឆាយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ឬក៏ សម្រាប់គម្រោងរចនាសម្ព័ន្ធថ្មីៗនោះគឺមិនមានបញ្ហាទេ។
- គោលដៅរបស់រេដបូក គឺដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញដោយប្រៀបធៀបជាមួយនឹងកម្រិតយោង (Reference level) របស់កម្ពុជា ដូចបានពិភាក្សានៅក្នុងកម្មវិធីមុន។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើការបញ្ចេញមានការកើនឡើងដោយប្រៀបធៀបជាមួយកម្រិតយោង នោះចម្លើយដ៏សាមញ្ញ គឺថាប្រទេសកម្ពុជានឹងមិនមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការទទួលផលប្រយោជន៍ពីបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍទេ។
- យ៉ាងណាក៏ដោយ ភាពជំពាក់ជំពិនពិតប្រាកដនៃសេនារីយ៉ូបែបនេះ គឺថាយើងបានទទួលភាពបរាជ័យនៅក្នុងធ្វើផែនការសម្រាប់រេដបូក។ វាគួរតែជាបញ្ហាសាមញ្ញមួយដែលត្រូវសម្រេចថាកន្លែងណាដែលពិតប្រាកដ ក្នុងការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន ហើយថាតើមូលហេតុ(ចលករ)ណាមួយ ដែលមើលឃើញអាចត្រូវដោះស្រាយបាន។ ប្រសិនបើ

យើងពិតជាបានព្យាយាមកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន នៅក្នុងកន្លែងដែលមិនប្រាកដប្រជា នោះមានន័យថាយើងបានរៀបចំផែនការមិនល្អ។ ហេតុនេះហើយបានជាដំណាក់កាលថ្មីៗនេះក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់រេដបូក គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ប្រសិនបើយើងយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការកសាងភាពត្រៀមជាស្រេច នោះកម្រិតបរាជ័យគឺមានតិចតួចបំផុត។

<u>សំនួរទី២៖ តើយើងអាចប្រកដទេថា ប្រទេសអភិវឌ្ឍពិតជា និងផ្តល់រង្វាន់ដល់កម្ពុជា ប្រសិនបើយើងទទួលបានជោគជ័យ--ជាចុងក្រោយ បទពិសោធន៍ជាមួយគម្រោងនៅខេត្តឧត្តមានជ័យគឺមិនត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត ទេឬ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវបកស្រាយដោយគណៈកម្មការ)៖

- ស្ថានភាពសម្រាប់រេដបូកនៅកម្ពុជា គឺមានលក្ខណៈខុសស្រឡះពីស្ថានភាពគម្រោងរេដបូកនៅខេត្តឧត្តរមានជ័យ។ យើងនឹងធ្វើការចរចារលើកិច្ចព្រមព្រៀងនានា ជាមួយបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ មុនពេលអនុវត្តវិធីសាស្រ្តកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។ ក្នុងករណីគម្រោងរេដបូកនៅខេត្តឧត្តរមានជ័យ គឺគម្រោងពឹងផ្អែកលើការស្វែងរកអ្នកទិញកាបូន បន្ទាប់ពីគម្រោងសម្រេចបានជោគជ័យ។ កិច្ចព្រមព្រៀងក្រោមកម្មវិធីរេដបូកនឹងមានលក្ខខណ្ឌដែលយើងនឹងទទួលបានការបង់ថ្លៃ តែក្នុងករណីយើងសម្រេចបានលទ្ធផល។ ប៉ុន្តែយើងនឹងមានលក្ខខណ្ឌជាមុន មុននឹងឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។
- ការរៀបចំបែបនេះ បានអនុវត្តរួចហើយនៅបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន។ ឧទាហរណ៍៖ នៅប្រទេសប្រេស៊ីល ឥណ្ឌូនេស៊ី និងវៀតណាម មានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយប្រទេសណ័រវេ ហើយប្រទេសកូស្តារីកា មានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយធនាគារពិភពលោក។

<u>សំនួរទី៣៖ ការវាស់វែងការបញ្ចេញឧស្ម័ន ការប្រមូលព័ត៌មាន ស្តីពី ប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព ការចែករំលែកគុណប្រយោជន៍ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងសមធម៌ ទាំងនេះគឺជាកិច្ចការដែលកំពុងប្រឈម តើប្រទេសកម្ពុជាពិតជាមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីដោះស្រាយរឿងរាវទាំងនេះ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែរឬទេ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវបកស្រាយដោយគណៈកម្មការ)៖

- តាមពិត ពួកគេគឺកំពុងតែមានភាពប្រឈម! ហេតុនេះហើយបានជាយើងត្រូវស្វែងរកជំនួយពីដៃគូអន្តរជាតិនានាៗ រួមមាន៖ អង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រទេសជប៉ុន និងសហគមន៍អឺរ៉ុប ក្នុងការជួយយើងក្នុងការរៀបចំការងារទាំងនេះ ឲ្យបានល្អប្រសើរ។
- វាក៏ជាហេតុមួយដែលយើងបានស្វែងរកជំនួយយ៉ាងសកម្មពីដៃគូនានា នៅក្នុងប្រទេស ដូចជា៖ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល គ្រឹស្ថានសិក្សាអប់រំ និងស្ថាប័នផ្សេងៗទៀត។ យើងទទួលស្គាល់ថា រដ្ឋាភិបាលតែម្នាក់ឯងមិនអាចរំពឹងទុកថានឹងមិនសម្រេចបានលទ្ធផលទាំងនេះទេ យើងត្រូវការធ្វើការជាមួយគ្នា។ ហេតុនេះហើយ បានជាយើងស្វែងព្យាយាមលើកទឹកចិត្តអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាមកចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ ច្រើនជាងក្នុងកម្មវិធីការពារអភិរក្សធនធានធម្មជាតិមុនៗ។

<u>សំនួរទី៩៖ ព័ត៌មានដឹងឮសុះសាយថា បរិមាណឈើដ៏ច្រើនសម្បើម ត្រូវបានកាប់ដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយដឹកជញ្ជូននៅកាន់ប្រទេសវៀតណាម ថៃ និងកាត់តាមប្រទេសឡាវទៅចិន។ វាគឺជាករណីដែលជំរុញឱ្យប្រជាជនទទួលបានផលពីសកម្មភាពទាំងនេះដែរ។ តើយើងពិតជាអាចដោះស្រាយបញ្ហានេះ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែរឬទេ?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវបកស្រាយដោយគណៈកម្មការ)៖

- យើងត្រូវតែមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ក្នុងការសំឡឹងមើលទៅលើរេដបូកដូចជាគ្រាប់កាំភ្លើងប្រាក់មួយ ដែលបាញ់ចេញអាចដោះស្រាយគ្រប់បញ្ហាទាក់ទងជាមួយព្រៃឈើ។ បញ្ហាដែលអ្នកបានបរិយាយ គឺមានការប្រឈមពិតប្រាកដនោះទេ ប៉ុន្តែគេអាចដោះស្រាយបាន រេដបូក អាចដើរតួនាទីសំខាន់មួយ ជាមួយនឹងដំណោះស្រាយផ្សេងៗទៀត។
- ឧទាហរណ៍៖ សហរដ្ឋអាមេរិក សហគមន៍អឺរ៉ុប អូស្ត្រាលី និងប្រទេសជាច្រើនផ្សេងទៀតនៅប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ បានណែនាំពង្រឹងបញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងការនាំឈើហ៊ុបចូល ដូច្នោះ វាគឺកំពុងចាប់ផ្តើមដំបូងនៃការលំបាក សម្រាប់ឧស្សាហកម្មនៅតាមបណ្តាប្រទេសនាំចេញក្នុងការប្រើប្រាស់ឈើខុសច្បាប់។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ចលនាសកម្មភាពអន្តរជាតិឆ្លើយតបបញ្ហានេះ គឺមានការកើនឡើង។ ដូច្នេះ យើងសង្ឃឹមថានឹងឃើញមានការត្រួតពិនិត្យដ៏តឹងតែងកើតមានឡើងនាពេលអនាគត។
- ស្រដៀងគ្នានោះដែរ បច្ចេកវិទ្យាដែលមានសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យឈើ ដែលត្រូវបានប្រមូលដោយខុសច្បាប់នោះ គឺត្រូវបានគេប្រើប្រាស់កាន់តែច្រើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ។

ឧទាហរណ៍៖ បច្ចុប្បន្ន គេអាចប្រើប្រាស់ប្រដាប់វិភាគហ្សែន ដើម្បីឱ្យដឹងថាតើឈើនោះ មានប្រភពមកពីប្រទេសណា។

- ដូច្នោះ តើរេដបូកអាចផ្ដល់ជាវិភាគទានយ៉ាងដូចម្ដេច? តើនាំឲ្យសម្រេចបានយ៉ាងដូចម្ដេច? យន្ដការជាច្រើនដែលយើងកំពុងតែអនុវត្តនៅនឹងកន្លែង គឺដើម្បីអនុញ្ញាតពពួកស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ជួយឲ្យបានសម្រេចទៅកាន់រេដបូកក៏អាចជួយផងដែរ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជាច្រើន ដូចជា ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើខុសច្បាប់។ ដោយការផ្ដល់នូវមធ្យោបាយមួយសម្រាប់សហគមន៍ក្នុងតំបន់ ដើម្បីលើកឡើងនូវភាពភ័យអាសន្ន ប្រសិនបើពួកគេបង្ហាញការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើខុសច្បាប់ ដោយពុំមានភាពភ័យខ្លាចលើការដាក់ទោស យើងអាចធ្វើវាឲ្យកាន់តែលំបាក សម្រាប់អ្នកកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើខុសច្បាប់។
- ដោយសារវាជាបញ្ហាដ៏លំបាកមួយ យើងមិនអាចដោះស្រាយវាភ្លាមៗបានទេ ប៉ុន្តែយើងដោះស្រាយជាជំហានៗ ធ្វើឱ្យផលចំណេញពីការជួយដូរឈើខុសច្បាប់កាន់តែលំបាក និងរហូតដល់ធ្វើឱ្យហានិភ័យមានខ្លាំងជាងផលចំណេញ។

<u>សំណួរទី៥៖ លោកបានលើកឡើងអំពីការប្រឈមផ្សេងទៀត នៅពេលដែលលោកបាននិយាយអំពីសហគមន៍ក្នុងការលើកឡើងអំពីកង្វល់ដោយគ្មានការភ័យខ្លាចជាប់ទោស។ វាគឺជាការពិតជាក់ស្ដែងដែលថា ការភ័យខ្លាចនេះធ្វើឲ្យអ្នកស្រុកមិនហ៊ាននិយាយ។ បើដូច្នោះ តើរឿងនោះនឹងដំណើរការបានយ៉ាងដូចម្ដេច?</u>

ចំលើយ (ចំនុចដែលត្រូវបកស្រាយដោយគណៈកម្មការ)៖

- ត្រូវហើយ វាគឺជាការប្រឈមមួយ ទាំងនៅក្នុងការរៀបចំយន្ដការមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងក្នុងការជម្រុញឱ្យអ្នកស្រុកចូលរួមអនុវត្តការងារ។
- ផ្នែកទីមួយនៃបញ្ហាប្រឈម គឺការរៀបចំយន្ដការមួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ យើងគឺកំពុងតែធ្វើការជាមួយ UNDP លើរឿងនេះ។ យើងដឹងថានៅតាមមូលដ្ឋាន មានយន្ដការដោះស្រាយជម្លោះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរួចហើយ សម្រាប់ប្រជាជនសហគមន៍។ នៅពេលមានជម្លោះជាមួយភាគីដទៃទៀត ដូចជា ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម យន្ដការដោះស្រាយនោះមិនអាចដោះស្រាយបានទេ។ យើងកំពុងតែសិក្សាបទពិសោធន៍ពីប្រទេសដទៃ ដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហាជម្លោះប្រភេទនេះបាន។

- ចំនុចល្អមួយដែលយើងមាន និងអាចជួយក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធដោះស្រាយមួយ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គឺយើងមានបណ្តាញការងារជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធកាន់តែច្រើន ដូចជា បណ្តាញការងារសហគមន៍ព្រៃឈើ បណ្តាញការងារសហគមន៍នេសាទ បណ្តាញការងារអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងបណ្តាញការងារជនជាតិភាគតិច។ សមាជិករបស់ក្រុមប្រឹក្សាយោបល់នៅទីនេះ នឹងពិភាក្សាអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគេនៅក្នុងកម្មវិធីបន្ទាប់។ ដូច្នេះ យើងបានកសាងធាតុសំខាន់ៗជាច្រើន ដែលយើងអាចប្រើប្រាស់វាបាន។
- ការប្រឈមទីពីរ ការលើកទឹកចិត្ត ជម្រុញឱ្យប្រជាជនសហគមន៍ហ៊ាននិយាយ ចូលរួមក្នុងការងារកសាងចំណេះដឹង និងមានទំនុកចិត្ត។ ហើយដែលមិនអាចជៀសរួច ការងារនេះនឹងអនុវត្តបានទៅមុខដោយយឺតៗ ប៉ុន្តែយើងសង្ឃឹមថាកម្មវិធីនេះអាចផ្តល់ជាវិភាគទានដល់ការងាររបស់យើង។ យើងក៏មានគម្រោងបោះពុម្ពផ្សាយអំពីបទពិសោធន៍ដំបូងៗឲ្យបានទូលំទូលាយ នៅតាមទីកន្លែងដែលបណ្តាញការងារដំណើរការ។ តាមរយៈសកម្មភាពនេះ យើងកសាងទំនុកចិត្តដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីឱ្យពួកគេចូលរួមផ្តល់យោបល់កាន់តែច្រើនឡើង។

គ. វគ្គសំណួរ និងចម្លើយ (១០នាទី)

សមាជិកចូលរួមជាច្រើន នឹងត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីលើកជាសួរ ទៅវាគ្មិនដើម្បីឆ្លើយតប។ សំនួរខ្លះៗដែលអាចមាន ដូចជា៖

- តើយើងមិននៅក្នុងការប្រគួតប្រជែងជាមួយប្រទេសដទៃ ក្នុងការទាក់ទាញឱ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ទេឬ? តើហេតុអ្វីបានជាប្រទេសទាំងនោះគាំទ្រប្រទេសកម្ពុជា ជាងប្រទេសផ្សេងៗទៀត?
- មានគំរូជាច្រើននៃការផ្តួចផ្តើមរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលជាព័ត៌មានគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ក្នុងរយៈពេលដំបូង ប៉ុន្តែវាបាត់ទៅវិញដោយស្ងៀមស្ងាត់។ តើរឿងនេះនឹងកើតឡើងដែរឬទេ នៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក?
- តើនៅពេលណាដែលយើងអាចទទួលដំណឹងល្អថា ផលប្រយោជន៍នានាត្រូវបានធានា និងចែករំលែក?

ឃ. សរុប (៣នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី អញ្ជើញភ្ញៀវកិត្តិយសឱ្យមានមតិយោបល់ចុងក្រោយ សង្ខេបខ្លឹមសារសំខាន់ពីកម្មវិធី និងផ្សព្វផ្សាយនូវកម្មវិធីបន្ទាប់។

កម្មវិធីទី១០៖ ការលើកទឹកចិត្តអ្នកពាក់ព័ន្ធ

ក. សេចក្តីផ្តើម (៣នាទី)

- ការណែនាំខ្លឹមសារពីអ្នកកាន់កម្មវិធី

ខ. គណៈកម្មការពិភាក្សា (២៥នាទី)

អ្នកគ្រប់គ្រងនៃកម្មវិធី នឹងណែនាំសមាជិកពី ៨ ទៅ ៩នាក់ ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ រួមមាន៖ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ, អង្គការសង្គមស៊ីវិល(ថ្នាក់ខេត្ត), គ្រឹះស្ថានសិក្សាអប់រំ, ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច, បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឈើ, បណ្តាញសហគមន៍ជលផល, បណ្តាញសហគមន៍តំបន់ការពារ និងស្ថាប័នឯកជន។ គាត់នឹងដឹកនាំការពិភាក្សាអំពីតួនាទីរបស់ពួកគេនៅក្នុងរេដបូក ក្នុងចំណោមសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ទាំងនោះ។ កាពិភាក្សានឹងប្រព្រឹត្តទៅដោយសេរី ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរដែលលើកឡើងដោយបុគ្គលម្នាក់ៗ។ សំណួរនាំមុខពីអ្នកកាន់កម្មវិធី អាចមានដូចខាងក្រោម៖

- សូមប្រាប់យើងអំពីក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ តើមានអណត្តិយ៉ាងដូចម្តេចដែរ? តើវាប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងដូចម្តេច?
- តើតម្លៃរបស់ក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ស្ថិតនៅត្រង់ណា? តើក្រុមប្រឹក្សាយោបល់នេះ អាចជួយឱ្យរេដបូកនៅកម្ពុជា មានកល្លណៈកាន់តែខ្លាំងយ៉ាងដូចម្តេច?
- ក្នុងនាមជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ម្នាក់ តើអ្នកទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងសមាជិករបស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?
- ដោយសារការសម្រេចចិត្តអំពីរេដបូក ត្រូវធ្វើឡើងដោយក្រុមការងាររេដបូកកម្ពុជា តើអ្នកយល់ថាមតិរបស់អ្នកមានឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្តនោះ ដែរឬទេ?
- ប្រសិនបើអ្នកត្រួតពិនិត្យចង់ចូលរួមនៅក្នុងរេដបូក តើគេគួរធ្វើដូចម្តេច?
- តើអ្នកមានទំនុកចិត្តទេថា រេដបូកនឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ សម្រាប់ប្រជាជនសាមញ្ញនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា?

គ. វគ្គសំនួរ និងចម្លើយពីអ្នកចូលរួម (១០នាទី)

អ្នកចូលរួមម្នាក់ៗ នឹងត្រូវអញ្ជើញឱ្យសួរទៅកាន់គណៈកម្មាការពិភាក្សា។ សំណួរអាចមាន៖

- តើអ្នកណាបានជ្រើសរើសអ្នកធ្វើជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាយោបល់?
- តើដំណើរប្រឹក្សាយោបល់នៅកម្ពុជា អាចប្រៀបធៀបបានជាមួយនឹងដំណើរការនៅប្រទេសដទៃទៀត បានយ៉ាងដូចម្តេច?
- តើអ្នកណាត្រួតពិនិត្យលើការងាររបស់អ្នក ក្នុងនាមជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាយោបល់ម្នាក់?
- តើហេតុអ្វីបានជាមានតំណាងជាស្ត្រីតិចតួច នៅក្នុងដំណើរការនេះ?

ឃ. សរុប (៥នាទី)

អ្នករៀបចំកម្មវិធី បានអញ្ជើញភ្ញៀវកិត្តិយសចូលរួមឱ្យមានមតិយោបល់ចុងក្រោយ សង្ខេបខ្លឹមសារសំខាន់ៗពីកម្មវិធី។

សំណួរដែលតែងសួរជាប្រចាំ អំពី រេដបូក

១. តើព្រៃឈើមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងដូចម្តេច?

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺកើតចេញពីឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ដែលកំពុងបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាស ដោយសារលទ្ធផលនៃសកម្មភាពនានារបស់មនុស្ស។ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ទាំងនោះ ស្រូបយកថាមពលពីព្រះអាទិត្យ ដែលជាកម្តៅ ហើយទង្វើនេះបែរជាបណ្តាលឲ្យមានឥទ្ធិពលទៅលើអាកាសធាតុសកល។ ឧស្ម័នកាបូនិក (CO_2) គឺជាឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់មួយ ក្នុងចំណោមឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សំខាន់ៗជាច្រើន។ ដោយសារតែដើមឈើ និងរុក្ខជាតិដទៃទៀតកើតឡើងដោយសារតែកាបូនយ៉ាងច្រើន នៅពេលព្រៃឈើត្រូវបានបំផ្លាញ កាបូនត្រូវបានបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាសក្នុងទម្រង់ជាឧស្ម័ន CO_2។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ព្រៃឈើដែលមានសុខភាពល្អ និងកំពុងលូតលាស់ស្រូបយក CO_2 ពីបរិយាកាស ដែលនេះនាំឲ្យមានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ទាំងការជៀសវាងបញ្ចេញឧស្ម័ន CO_2 ទៅក្នុងបរិយាកាស និងជួយស្រូបយក CO_2 ចេញពីបរិយាកាស។

២. តើព្រៃឈើផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សង្គមយ៉ាងដូចម្តេច?

ព្រៃឈើផ្តល់ផលិតផល និងសេវាកម្មអេកូឡូស៊ីជាច្រើន បន្ថែមទៅលើតួនាទីរបស់វាមួយទៀតក្នុងការស្តុកទុកកាបូន។ តាមធម្មតាសេវាកម្មនេះ មានភាពផ្សេងៗគ្នាពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត ហើយអាចរួមបញ្ចូលទាំង ឈើសម្រាប់សំណង់ ការកំណត់នូវរបបទឹក ការការពារដី អនុផលព្រៃឈើរួមទាំងអាហារ និងហ្វាយបឺ (Fiber) ការកំណត់របបអាកាសធាតុ និងការអភិរក្សជីវចម្រុះ។ សេវាកម្មអេកូឡូស៊ី និងផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គម ទាំងនេះអាចត្រូវបានថែរក្សាតាមរយៈការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងធនធានព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៣. តើ UNFCCC គឺជាអ្វី?

UNFCCC មានពាក្យពេញថា **United Nations Framework Convention on Climate Change** ជាអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វាគឺជាអនុសញ្ញាអន្តរជាតិមួយដែលបានឯកភាពដំបូងនៅឆ្នាំ១៩៩២ ដែលមានប្រទេសកម្ពុជា និងបណ្តាប្រទេសជាច្រើនទៀតស្ទើតែទាំងអស់ក្នុងពិភពលោកជាសមាជិក។ តាមរយៈវេទិការបស់ **UNFCCC** ប្រទេសនានាគឺចរចារលើកិច្ចព្រមព្រៀងនានា ដើម្បីឲ្យមានសហគមន៍ជាសកលមួយ ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រមទាំងបន្សាំទៅនឹងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៤. តើរេដបូកគឺជាអ្វី?

រេដបូក គឺជាយន្តការមួយដែលរៀបចំឡើងដោយ **UNFCCC** ដើម្បីផ្តល់រង្វាន់ដល់បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ។ វានឹងបង្កើតឲ្យមានការលើកទឹកចិត្តមួយសម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដើម្បីការពារគ្រប់គ្រងឲ្យបានល្អប្រសើរ

និងការប្រើប្រាស់ធនធានព្រៃឈើរបស់ពួកគេប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងតាមរយៈការធ្វើដូចនេះ នឹងចូលរួមចំណែកដល់ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៥. តើអ្វីជាការជម្រុញឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការរិចរិលព្រៃឈើ?

កត្តាជម្រុញ គឺជាដំណើរការ និងជាតួអង្គបណ្តាលឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ។ ដំណើរការទាំងនោះ អាចចាត់ចូលទៅក្នុងមូលហេតុផ្ទាល់ ដូចជា ការពង្រីកវិស័យកសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អគ្គីភ័យ និងការដកហូតឈើ ព្រមទាំងមូលហេតុប្រយោល ដូចជា ភាពក្រីក្រ ការអប់រំទាប តម្លៃទំនិញ និងការឧបត្ថម្ភធន ការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីមិនសមស្រប ឬ គ្មានប្រសិទ្ធភាព និងគោលនយោបាយ។ ដោយអនុវត្តតាមគោលនយោបាយ និងវិធានការ ដើម្បីដោះស្រាយកត្តាជម្រុញទាំងផ្ទាល់ និងប្រយោល ដោយមានការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដើម្បីផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាននោះ ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីព្រៃឈើនេះ អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយ។

៦.តើអ្វីទៅជាការត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់រេដបូក?

ការត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់រេដបូក គឺទាក់ទងនឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនានា ដែលប្រទេសមួយរៀបចំឲ្យមានការកសាងសមត្ថភាព និងប្រព័ន្ធប្រត្តិបត្ត ដែលចាំបាច់ដើម្បីអនុវត្តរេដបូកក្នុងបរិបទរបស់ **UNFCCC** ។ ការគាំទ្រឲ្យមានការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់រេដបូក ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យប្រទេសនានា តាមរយគំនិតផ្តួចផ្តើមទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដោយរួមមាន កម្មវិធីរេដរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UN-REDD) ។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេសជួយដល់ប្រទេសនានា ដើម្បីរៀបចំសមាសធាតុបួន ដែលបានកំណត់តាមរយៈការចរចារក្នុង **UNFCCC** ៖ យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ កម្រិតការបញ្ចេញឧស្ម័នយោងថ្នាក់ជាតិ (ឬកម្រិតយោង) ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ និងប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មាន អំពី គោលការណ៍ការពារសុវត្ថិភាព (សូមមើលសំណួរទី១៣)។

៧. តើវិធីសាស្រ្តជាដំណាក់កាលចំពោះរេដបូកគឺជាអ្វី?

UNFCCC បានសម្រេចនៅឆ្នាំ២០១០ថា រេដបូក គួរត្រូវបានណែនាំជាជំហានៗ។ នៅក្នុងជំហានទីមួយ គឺយុទ្ធសាស្រ្តជាតិ (ឬផែនការសកម្មភាព) គួរត្រូវបានរៀបចំដោយកំណត់ពីសកម្មភាព ដែលបានស្នើឡើង និងការកសាងសមត្ថភាពគួរត្រូវបានធ្វើឡើង។ ជំហានទី២ រួមមាន ការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិ និងវិធានការណ៍ផ្សេងៗនៅក្រោមយុទ្ធសាស្រ្តជាតិ ឬ ផែនការសកម្មភាព ដោយរួមផ្សំជាមួយការកសាងសមត្ថភាព សកម្មភាពបង្ហាញ ដែលចូលរួមកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។ នៅជំហានទីបី សកម្មភាពនានាដែលនាំឲ្យមានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន គួរត្រូវបានវាស់វែង រាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់។

៨. តើរេដបូកនឹងត្រូវបានអនុវត្តដោយរបៀបណា?

ការសម្រេចចិត្តរបស់ **UNFCCC** មានន័យថា រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ នឹងទទួលខុសត្រូវចំពោះការរៀបចំ និងអនុវត្តកម្មវិធីរេដបូក។ វាមានសារសំខាន់ដោយសារតែវិធីសាស្រ្តជាតិតែប៉ុណ្ណោះ ដែលមានសក្តានុពលដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅកម្រិតមួយ ដែលនឹងមានសារសំខាន់ជាសកល។ រេដបូក

អាចត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយភាពជោគជ័យបាន ដោយមានការចូលរួមពីភាគីទាំងឡាយ ដែលមានសកម្មភាពទាំងនោះមានផលប៉ះពាល់ដល់ព្រៃឈើ។ ប្រទេសនានាត្រូវបានទាមទារឲ្យរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកថ្នាក់ជាតិ ដោយរៀបរាប់អំពីការបញ្ចេញឧស្ម័ននឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយដោយរបៀបណា។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះ ក៏គួរតែកំណត់ថានរណានឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការនានា ដែលតម្រូវឲ្យមានការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នបាន។

៩. តើរេដបូកនឹងត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយរបៀបណា?

មានប្រភពផ្សេងៗគ្នានៃការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន មានទាំងការត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់រេដបូក និងសម្រាប់ការអនុវត្តពេញលេញនៃរេដបូក។ ចំពោះការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់រេដបូក ការផ្តល់មូលនិធិភាគច្រើនត្រូវបានផ្តល់ឲ្យតាមរយៈកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ ឬ កម្មវិធីជំនួយ ដោយ ឬ ពី ប្រទេសអភិវឌ្ឍព្រមទាំងតាមរយៈទីភ្នាក់ងារពហុភាគី ដូចជា ប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ និងធនាគារពិភពលោក។ ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់អនុវត្តគម្រោងរេដបូកពេញលេញ ត្រូវបានរំពឹងថាបានជាភាគច្រើនមកពីប្រទេសអភិវឌ្ឍដែលចង់ប្រើប្រាស់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីរេដបូក ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅដែលបានកំណត់ដោយ **UNFCCC** ។ មូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង **(Green Climate Fund)** ដែលបានបង្កើតឡើងដោយ **UNFCCC** ត្រូវបានគេរំពឹងផងដែរថា នឹងមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ចំពោះការអនុវត្តរេដបូក។ វិធីសាស្ត្រទីផ្សារ និងហិរញ្ញវត្ថុវិស័យឯកជន ក៏អាចដើរតួយ៉ាងសំខាន់មួយផងដែរ។ កម្មវិធីទ្វេភាគីជាច្រើន និងធនាគារពិភពលោក ផ្តល់នូវឱកាសសម្រាប់ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ដល់ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នសម្រាប់ប្រទេសដែលផ្លាស់ប្តូរទៅការអនុវត្តរេដបូកយ៉ាងឆាប់រហ័ស។

១០. តើប្រទេសនានានឹងបង្ហាញថា ពួកគេបានកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដោយរបៀបណា? តើការវាស់វែង ការរាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ គឺជាអ្វី?

ការវាស់វែង ការរាយការណ៍ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់ (MRV) សម្រាប់រេដបូកសំដៅទៅលើការប៉ាន់ស្មានកម្រិតថ្នាក់ជាតិ និងការរាយការណ៍អន្តរជាតិ ពីការបញ្ចេញឧស្ម័នពីព្រៃឈើ និងការស្រូបឧស្ម័នដោយប្រើវិធីសាស្ត្រដែលព្រមព្រៀងគ្នាជាអន្តរជាតិ។ ការវាស់វែងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ គឺផ្អែកទៅលើសមាសធាតុបីសំខាន់ៗ ៖ ១. ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យដីដោយផ្កាយរណប (SLMS), ២. សារពើភ័ណ្ឌព្រៃឈើជាតិ (NFI) ឬទិន្នន័យសារពើភ័ណ្ឌពីទីកន្លែងដ៏ទូលំទូលាយ និង ៣. សារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ជាតិ (GHG) ។ SLMS និង NFI ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តល់លទ្ធផលទៅដល់វិស័យព្រៃឈើ នូវសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដើម្បីប៉ាន់ស្មានការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការស្រូបយកឧស្ម័ន (ការស្រូបយក) ពីវិស័យព្រៃឈើ។ ប្រទេសនានា ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តដើម្បីរៀបចំ និងដាក់ឲ្យដំណើរការប្រព័ន្ធទាំងនេះក្នុងលក្ខណៈជាជំហានៗដ៏វៃឆ្លាត និងចែករំលែកលទ្ធផលរបស់ពួកគេដោយតម្លាភាព។

១១. តើអ្វីទៅជា កម្រិតយោងនៃការបញ្ចេញឧស្ម័ន ក្នុងវិស័យព្រៃឈើ? តើអ្វីទៅជាកម្រិតយោង?

កម្រិតយោងនៃការបញ្ចេញឧស្ម័នក្នុងវិស័យព្រៃឈើ (REL) និង/ឬ កម្រិតយោង (RLs) គឺជាស្តង់ដាគោលសម្រាប់វាយតម្លៃការអនុវត្តមុខងាររបស់ប្រទេសមួយ ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពនានារបស់រេដបូក។ RELs

អនុវត្តចំពោះសកម្មភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ខណៈពេលដែល RLs អនុវត្តចំពោះការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ប្រកបដោយនិរន្តភាព។ ទាំង RELs និង RLs ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយផ្អែកលើប្រវត្តិការបញ្ចេញឧស្ម័នទៅតាមរយៈពេលវេលាតាមកម្រិតយោងមួយដែលបានផ្តល់ឱ្យ។ និន្នាការការបញ្ចេញឧស្ម័នជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដើម្បីបង្កើតឲ្យមានស្តង់ដាគោលមួយ ទប់ទល់ទៅនឹងការវិវត្តក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើត្រូវបានវាស់វែង។ ប្រទេសនានា អាចទទួលយកវិធីសាស្ត្រជាជំហានៗ ដោយចាប់ផ្តើមជាមួយនឹង RELs ដ៏សាមញ្ញ និងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាព ទៅតាមពេលវេលានៅពេលដែលវិធីសាស្ត្រថ្មី និងទិន្នន័យត្រូវបានដាក់បញ្ចូលគ្នា។

១២. តើនរណានឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីរេដបូក?

រេដបូក ត្រូវបានផ្អែកលើការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបទរបស់ពួកគេ ដើម្បីកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ និងលើកកម្ពស់ការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ប្រកបដោយនិរន្តភាព។ ដូច្នេះ រេដបូក អាចធ្វើការបានប្រសិនបើការលើកទឹកចិត្តត្រឹមត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ដោយតម្លាភាព យុត្តិធម៌ និងប្រកបដោយសមធម៌។ ដូច្នេះ នេះវាគឺជាទិដ្ឋភាពដ៏មានសារសំខាន់របស់រេដបូក។ ប្រសិនបើអត្ថប្រយោជន៍បានមកពីការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ដែលបានរៀបរាប់ក្នុងសំណួរទី៩ មិនត្រូវបានប្រើក្នុងលក្ខណៈសមធម៌ និងយុត្តិធម៌នោះ អ្នកពាក់ព័ន្ធនឹងមិនចូលរួម ហើយការបញ្ចេញឧស្ម័ននឹងមិនត្រូវបានកាត់បន្ថយ។

១៣. តើមានគោលការណ៍ការពារសុវត្ថិភាពអ្វីខ្លះធានាថា រេដបូក គឺត្រូវបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវ?

UNFCCC បានសម្រេចចិត្តក្នុងឆ្នាំ២០១០ថា ពេលដែលប្រទេសនានាអនុវត្តរេដបូក ពួកគេគួរតែគោរពគោលការណ៍ការពារសុវត្ថិភាពបរិស្ថាន និងសង្គមសំខាន់ៗមួយចំនួន។ គោលការណ៍ការពារសុវត្ថិភាពទាំងនេះរួមបញ្ចូលទាំង ការគោរពចំពោះចំណេះដឹង និងសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសមាជិកសហគមន៍មូលដ្ឋាន ការចូលរួមពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធិភាពរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ រចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចព្រៃឈើជាតិមានតម្លាភាព និងមានប្រសិទ្ធិភាព និងធានាការអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងជីវចម្រុះ ហើយជាពិសេស ជៀសវាងការបម្លែងពីព្រៃធម្មជាតិទៅជាចំការ ឬ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដីផ្សេងទៀត។

១៤. ដូច្នេះតើប្រទេសកម្ពុជាកំពុងអនុវត្តអ្វីខ្លះក្នុងរេដបូក?

ប្រទេសកម្ពុជា បានកំពុងអនុវត្តសកម្មភាពការត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់រេដបូកជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ហើយកំពុងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិរបស់ខ្លួន។ ក្នុងពេលឆាប់ខាងមុខ កម្ពុជានឹងត្រូវបានត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច ដើម្បីបន្តទៅក្នុងដំណាក់កាលទីពីររបស់រេដបូក និងចាប់ផ្តើមអនុវត្តសកម្មភាពដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។

Misperception About REDD+

1. If Cambodia implements REDD+, people living in or near the forest will no longer be able to harvest vegetables or other products from the forest. ១. ប្រសិនបើប្រទេសកម្ពុជាអនុវត្តន៍រេដបូក ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុង ឬ នៅជិតព្រៃឈើ នឹងមិនអាចធ្វើទាញផលបន្លែបង្កា ឬ ធនធានផ្សេងៗ ពីព្រៃឈើបានទៀតទេ។	TT BDS
2. In a Cambodia REDD+ programme, no trees can be cut. ២. នៅក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីរេដបូកកម្ពុជា ដើមឈើមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យកាប់នោះទេ។	TT Demonstration
3. There is no role for communities in REDD+. ៣. សហគមន៍មិនមានតួនាទីអ្វីនោះទេ នៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក។	TT Safeguards
4. All benefits from REDD+ will go to the government. ៤. រាល់ផលប្រយោជន៍ពីការអនុវត្តរេដបូក នឹងបានទៅតែរដ្ឋាភិបាលតែប៉ុណ្ណោះ។	TT BDS
5. It is impossible to stop illegal logging or land grabbing by powerful people. ៥. វាមិនអាចទៅរួចនោះទេក្នុងការបញ្ឈប់ការកាប់ព្រៃឈើ ឬ ការយកដីខុសច្បាប់ ដោយអ្នកមានអំណាច។	TT Demonstration
6. If local people’s rights are not respected, there is nothing they can do about it. ៦. ប្រសិនបើសិទ្ធិមនុស្សមិនត្រូវបានគោរព ពួកគេនឹងមិនអាចធ្វើអ្វីបាននោះទេទៅលើបញ្ហាទាំងនេះ។	TT Safeguards
7. Implementing REDD+ will have a negative impact on biodiversity (wildlife) ៧. ការអនុវត្តរេដបូក នឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានទៅលើជីវចម្រុះ (សត្វព្រៃ)។	TT Safeguards
8. REDD+ will never happen in Cambodia because the government will not agree to “selling” credits ៨. រេដបូក នឹងមិនអាចអនុវត្តន៍ទៅបាននោះទេនៅប្រទេសកម្ពុជា ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលនឹងមិនយល់ព្រមក្នុងការ "លក់" ឥណទាន។	TT BDS

TV and Radio Programme

Annex 1: Outline of topics for broadcasts

No	Topic	TT assigned
1	What is REDD+ តើរេដបូកជាអ្វី	N/A
2	Deforestation and Forest Degradation ការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ	N/A
3	REDD+ activities សកម្មភាពរេដបូក	TT Demonstration
4	Costs and benefits of REDD+ ការចំណាយ និងផលចំណេញ ពីរេដបូក	TT BDS
5	Results-based REDD+ រេដបូកផ្អែកលើលទ្ធផល	TT MRV
6	Benefit sharing ការបែងចែកផលប្រយោជន៍	TT BDS
7	Safeguards ប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព	TT Safeguards
8	Non-carbon benefits ផលប្រយោជន៍មិនមែនជាកាបូន (ក្រៅពីកាបូន)	TT BDS
9	Challenges with REDD+ បញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តរេដបូក	TT Demonstration
10	Stakeholders Engagement កាចូលរួមរបស់ភាគីអ្នកពាក់ព័ន្ធ	TT Safeguards

Frequently Asked Questions (FAQs) on REDD+

1. How are forests related to climate change? ១. តើព្រៃឈើមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងដូចម្តេច?	**TT MRV**
2. How do forests benefit society? ២. តើព្រៃឈើផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សង្គមយ៉ាងដូចម្តេច?	**TT BDS**
3. What is the UNFCCC? ៣. តើ UNFCCC គឺជាអ្វី?	**N/A**
4. What is REDD+? ៤. តើរេដបូកគឺជាអ្វី?	**TT Safeguards**
5. What are drivers of deforestation and forest degradation? ៥. តើអ្វីជាការជម្រុញឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការរិចរិលព្រៃឈើ?	**TT Demonstration**
6. What is REDD+ readiness? ៦.តើអ្វីទៅជាការត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់រេដបូក?	**TT Safeguards**
7. What is the phased approach to REDD+? ៧. តើវិធីសាស្ត្រជាដំណាក់កាលចំពោះរេដបូកគឺជាអ្វី?	**TT Demonstration**
8. How will REDD+ be implemented? ៨. តើរេដបូកនឹងត្រូវបានអនុវត្តដោយរបៀបណា?	**TT Demonstration**
9. How will REDD+ be financed? ៩. តើរេដបូកនឹងត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយរបៀបណា?	**TT BDS**
10. How will countries demonstrate that they have reduced emissions? What is MRV? ១០. តើប្រទេសនានានឹងបង្ហាញថា ពួកគេបានកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដោយរបៀបណា? តើការវាស់វែង ការរាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ គឺជាអ្វី?	**TT MRV**
11. What are forest reference emission levels? What are forest RELs and RLs? ១១. តើអ្វីទៅជា កម្រិតយោងនៃការបញ្ចេញឧស្ម័ន ក្នុងវិស័យព្រៃឈើ? តើអ្វីទៅជាកម្រិតយោង?	**TT MRV**
12. Who will benefit from REDD+? ១២. តើនរណានឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីរេដបូក?	**TT BDS**
13. What safeguards ensure that REDD+ is implemented properly? ១៣. តើមានគោលការណ៍ការពារសុវត្ថិភាពអ្វីខ្លះធានាថា រេដបូក គឺត្រូវបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវ?	**TT Safeguards**
14. So what is Cambodia doing on REDD+? ១៤. ដូច្នេះតើប្រទេសកម្ពុជាកំពុងអនុវត្តអ្វីខ្លះក្នុងរេដបូក?	**N/A**